אונזער קאמף פיהרען מיר פאר די רעכט און זיכערהייט פון די דייטשע יודען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

(פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט 6)

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 82 | Łódź, Środa, 5 kwietnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ט׳ ניסן תרצ״ג | № 82

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גהינום-סצענעס אין דייטשלאנד האבען זיך נאך נישט אפגעשטעלט

ווערטהיים געשטארבען פון א הארץ-שלאג. — מ׳וויל נישט צאהלען יודען קיין חובות. — מ׳ווארפט יודען פון די וואגאנעס. — שרעקליכע אכזריות׳ן איבער ארעסטירטע יודען

די יודען-פערפאלגונגען וועלען ניט אויפהערען ערקלערט באיקאט-אנפיהרער שטרייכער

בערימטער ווארען-הויז-בעזיצער ווערטהיים בעקומען א הארץ-שלאג

בעת אנ׳איבערפאל פון היטלעריסטען אויף זיין געשעפט

פאריז, 4 (יט״א טעלעגראפיש)

אין קעלן איז פלוצלינג געשטארבען פון א הארץ-שלאג דער בעקאנטער ווארען-הייזער-בעזיצער ווערטהיים. ער איז געשטארבען אין א מאמענט, ווען היטלעריסטען זענען בעפאלען דאס געשעפט. ווערטהיים איז אלט געווען 70 יאהר.

היטלעריסטען שאנטאזשירען יודישע בעלי-חובות

פאריז, 4 (יט״א טעלעגראפיש)

ס׳קומען אן ידיעות פון דייטשלאנד וועגען אונערהערטע שאנטאזשען פון היטלעריסטען, וועלכע טעראריזירען די יודישע בעלי-חובות און פרעסען אויס הסכמות אויף צו אנולירען די חובות.

שוידערליכע סצענעס אויף דער דייטשער גרעניץ

מ׳שלעפט יודען ארויס פון די באהנען און מ׳שיקט זיי צוריק קיין דייטשלאנד

ברי סע ל, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

אהער זענען אנגעקומען איינצע יודישע פאמיליעס, וואס האבען זיך געשמוגעלט פון דייטשלאנד. זיי געבען איבער שוידערליכע סצענעס ביי דער דייטשער גרעניץ. מ׳שלעפט יודען ארויס פון די צוגען און מ׳שיקט זיי צוריק קיין דייטשלאנד.

די יודען-פערפאלגונגען וועלען נישט אויפהערען

מינכען, 4 (ספ. טעל.

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט, וואס פיהרט אן מיט דער באיקאט-אקציע געגען יודען. דעפ. שטרייכער האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען פערלויף פון דער שבת׳דיגער באיקאט-אקציע.

ער האט ערקלעהרט, אז די אקציע האט געבראכט פולען ערפאלג און איז אדורכגעפיהרט געווארען מיט גרויס דיסציפלין. די יודישע געפאהר בעדראהט אבער ווייטער דייטשלאנד. די ערא-בערטע פאזיציעס דארף מען פערשטארקען.

די יודישע פראגע איז דאס וויכטיגסטע פראבלעם, האט שטרייכער געזאגט, וואס דאס דייטשע פאלק האט איצט צו לעזען. וואהרשיינליך וועט אין דער נאהענטסטער צייט שוין געשאפען ווערען א צענטראלער אמט פאר ראסען-פראגען.

שוין אין די נאהענטסטע טעג וועלען אלע דייטשע געוועלבער בעקומען ספעציעלע שילדען, וועלכע וועלען זיך אונטערשיידען פון די יודישע געוועלבער.

דער קאמף איז נישט געענדיגט, מיר מוזען איהם אונטערנעמען מיט נאך מעהר אנגעשטרענגטע כוחות.

אראראט
מ׳פיפ״אס ען
כ״ד בילדער
נעזאנג-שפיל אין 2 טיילען 10
ווייטערעס
זעה זייט 5

יודישע פליטים פון דייטשלאנד וועלען אריינגעלאזט ווערען קיין ארץ-ישראל

ירושלים. 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר האט אויפגענומען ארלאזאראוו׳ן, וועלכער האט געפאדערט עמיגראציע-פערלייכטערונגען פאר די יודישע פליטים פון דייטשלאנד. דער הויך-קאמיסאר האט צוגעזאגט דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

גרויסע אנטי-דייטשע דעמאנסטראציע אין קאנסטאנטינאפאל

פאר׳ן בנין פון דייטשען קאנסולאט

קאנסטאנטינאפאל, 4 (יט״א טעל.)

דא איז פארגעקומען א גרויסע דעמאנסטראציע געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. די דעמאנסטראנטען זענען אוועק פאר דער געבידע פון דייטשען קאנסולאט און פערטיילט דייטש-פיינדליכע אויפרופען. איינצע דעמאנסטראנטען זענען ארעסטירט געווארען. זיי זענען אבער באלד בעפרייט געווארען.

מ׳לאזט נישט ארויס די יודען פון דייטשען גיהנום

אנטווערפען, 4 (יט״א טעלעגראפיש)

דייטשע יודען וואס זענען אנגעקומען פון דייטשלאנד טיילען מיט, אז פון היינט אן פערלירען אלע אויסלענדישע פעסער די גילטיגקייט. כדי די אויסלענדישע יודען זאלען נישט קענען ארויספאהרען פון דייטשלאנד.

שרעקליכע אכזריות׳ן און פייניגונגען

מ׳גיט צו עסען שמוציגע שקארפעטקעס און מ׳גיסט אריין קווארטן ריצינאייל

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

דער בערלינער קארעספאנדענט פון דער „מארנינג פאסט“ האט פערעפענטליכט אנ׳ארטיקעל וועגען די גוואלדטאטען געגען יודען אין דייטשלאנד.

די צייטונג מעלדעט וועגען דעם טויט פון בעקאנטען בערלינער אדוואקאט, דעם יוד ד״ר יאכים. ער איז דורך דער היטלעריסטישער שטורם-אפטיילונג פערשלעפט געווארען אין א קאזארמע און געשלאגען געווארען ביז טויט.

אין דער דאזיגער קאזארמע זענען אויך פערשלעפט געווארען אנדערע ארעסטאנטען.

דער בעקאנטער ד״ר פרענקעל איז זעהר שטארק צושלאגען געווארען און האט געמוזט אונטערשרייבען א דעקלאראציע, אז ער וועט פערלאזען דייטשלאנד אויף אייביג. די ארעסטאנטען ווערען שרעקליך געפייניגט, מען צווינגט זיי צו עסען שמוציגע שקארפעטקעס. די ארעסטאנטען גיט מען איין קווארטען ריצינאייל.

ירושלים — בערלין

ערשטער טעלעפאן-געשפרעך

ירושלים, 4 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט איז פארגעקומען דער ערשטער טעלעפאנישער געשפרעך צווישען ירושלים מיט בערלין. דער פארשטעהער פון יט״א אין ירושלים האט גערעדט מיט דער יט״א-ביורא אין בערלין, פון וואו מ׳האט מיטגעטיילט, אז אויף גאנץ בערלין וועלען צוגעלאזען נאר 35 יודישע אדוואקאטען.

פערבאטען צו גרינדען נייע ווארענהייזער

בערלין, 4 (ספ. טעל.)

די ביירישע רעגירונג האט פערבאטען צו גרינדען נייע ווארען-הייזער און צו פערברייטערען די שוין-עקזיסטירענדע. די פעראָרדנונג איז קודם-כל געווענדעט געגען די יודען.

גרויסע אבלאוועס אין יוד. קווארטאל אין בערלין

בערלין, 4. (ספ. טעל.)

היינט איז אין דעם יודישען קווארטאל אדורכגעפיהרט געווארען אנ׳אבלאווע. די יודישע גאסען האבען ארומגערינגעלט 400 פאליציאנטען. די יודען, וואס זענען ארויסגעגאנגען פון דער סינאגאגע זענען לעגיטימירט געווארען. 30 פערזאן, וועלכע האבען נישט געהאט ביי זיך קיין דאקומענטען זענען פערהאלטען געווארען. עס זענען אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס אין אלע הייזער, אנהויבענדיג אין די קעלערס, ביז די בוידעמס. לויט׳ן אפיציעלען קאמוניקאט, האט מען געזוכט געוועהר. די רעוויזיעס האבען קיין שום רעזולטאט נישט געגעבען.

בעפאלען און פערוואונדעט א בעאמטען פון פוילישען קאנסולאט

עסען, 4 (ספ. טעל.)

א באנדע אין היטלעריסטישע מונדירען זענען בעפאלען אין קעלן אויפ׳ן אנגעשטעלטען פון פוילישען קאנסולאט אין עסען לעיקא, און דעם פארזיצער פון פוילישען ערד-ארבייטער-פעראיין פאטקאווסקי.ביידע זענען בלוטיג צושלאגען געווארען און זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

דער פרעפעקט פון דער פאליציי אין עסען האט דעם פוילישען קאנסול אויסגעדריקט בעדויערונג, און האט פערזיכערט, אז אזעלכעס וועט זיך מעהר נישט איבער׳חזר׳ן.

ארעסטירט ענגלישע זשורנאליסטען אין דייטשלאנד

ענערגישע אינטערווענץ פון דער ענגלישער רעגירונג

בערלין, 4 (ספ. טעל.)

היינט איז דא ארעסטירט געווארען דער ענגלישער זשורנאליסט קעטספול. ער ווערט בעשולדיגט אין פערשפרייטען פאלשע ידיעות. אין דער וואוינונג פון זשורנאליסט איז אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע.

חוץ דעם איז אויך ארעסטירט געווארען דער ענגלישער זשורנאליסט פרעזער.

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

די ידיעה, אז אין בערלין זענען ארעסטירט געווארען ענגלישע זשורנאליסטען, האט אין לאנדאן געמאכט א גרויסען רושם. אויף דער זיצונג פון פארלאמענט איז די ענגלישע רעגירונג אינטערפעלירט געווארען, צי עס זענען אנגענומען געווארען טריט כדי צו פערזיכערן די ענגלישע בירגער אין דייטשלאנד. דער פארשטעהער פון דער רעגירונג האט געענטפערט, אז דער ענגלישער אמבאסאדאר אין בערלין איז בעאויפטראגט געווארען צו אינטערווענירען.

——):O:(——

קאטאסטראפע מיט דער גרעסטער לופט=שיף אין דער וועלט

71 מענשען זענען אומגעקומען

נ י ו - י א ר ק, 4 (ספ. טעל.)
מיט דער גרעסטער לופט-שיף אין דער וועלט מיט דער אמעריקאנער „אקראן" איז געשעהען א קאטאסטראפע. צוריקקעהרענדיג פון מאנעווערס, איז די שיף אריינגעפאלען אין ים און געפינט זיך לעת-עתה אויף דער אויבערפלאך. ס'איז פערהאן די ערנסטע געפאהר, אז די שיף זאל אונטערגעהן. אויף דער לופט-שיף געפינען זיך 57 מענשען, דערונטער 19 אפיצירען פון אמעריקאנישען לופט-פלאט. ס'זענען ארויסגעשיקט געווארען רעטונגס-שיפען.

נ י ו - י א ר ק, 4 (ספ. טעל.)
אויפ'ן ארט, וואו עס איז געשעהען די קא-טאסטראפע מיט דער לופט-שיף „אקראן" זענען אנגעקומען 20 שיפען. די מאנשאפטען פון די שי-פען האבען געזוכט די אומגעקומענע. עס איז בלויז געפינען געווארען איין קרבן. דער געפונע-נער איז געווען דער אפיציר פון באלאן.
אין דער קאטאסטראפע זענען אומגעקומען 71 פערזאן פון דער מאנשאפט, דערונטען דער לייטער פון דער מיליטערישער ים-פליה-וועזען, אדמיראל מאפעט.

געשטארבען פרוי פון פרע-זידענט דומער

פ א ר י ז, 4. (ספ. טעל.)
אין איינע פון די פאריזער שפיטאלען איז היינט געשטארבען די אלמנה פון דעם דערמאר-דעטען געוו. פרעז. דומער.

פראנקרייך הויבט אן מסכים צו זיין מיט דעם 4-בונד: ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, דייטשלאנד

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.)
אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פראנצויזי-שען מיניסטארען-ראט איז פעסטגעשטעלט געווא-רען פראנקרייכס שטעלונג צו מוסאליניס פלאן וועגען דעם „אפמאך פון 4 גרויסע מלוכות".
ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז פראנק-רייך איז גרייט מיטצוארבייטען מיט ענגלאנד, אי-טאליען און דייטשלאנד, ווייל די דאזיגע 4 מלוכות טראגען די גרויסע פעראנטווארטליכקייט פאר דעם גורל פון איראפא. די 4 מלוכות וועלען זיך בע-ראטען וועגען געפונען שותפות'דיגע פארמולען אויפ'ן געביט פון די געגענזייטיגע בעציהונגען פון די איראפעאישע מלוכות.
אויב די 4 מלוכות וועלען בעטראכטען א פראבלעם וואס איז דירעקט נוגע א געוויסע מלוכה, וועט די דאזיגע פעראינטערעסירטע מלוכה געראפען ווערען אנטיילצונעהמען אין די בערא-טונגען. די 4 מלוכות וועלען ארבייטען אין די ראהמען פון דער פעלקער-ליגע.

רעוויזיע אין דער סאוו. האנדעלס-געזעלשאפט אין בערלין

5 בעאמטע זענען ארעסטירט געווארען

ב ע ר ל י ן, 4. (ספ. טעל.) די פאליטישע פאלי-ציי האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין דער דייטש סאוויעטישער געזעלשאפט „דעראפ" און אויך אין די לאבאראטאריעס וואס געהערען צו דער געזעל-שאפט, די רעוויזיע איז מאטיווירט געווארען דער-מיט, אז די בעאמטע פיהרען א נישט לעגאלע קאמוניסטישע פראפאגאנדע, 5 בעאמטע זענען א-רעסטירט געווארען.

סאציאליסטישע ראטמענער אין בראנדענבורג

זענען ארויסגעווארפען געווארען פון דער זיצונג

ב ע ר ל י ן, 4. (ספ. טעל.) אויף דער ערשטער זיצונג פון דעם נייעם שטאט-ראט אין בראנדענבורג איז געקומען צו א גרויס געשלעג, די היטלעריסטען האבען ארויסגעווארפען פון זאל די סאציאליסטישע ראטמענער, ווייל זיי האבען זיך נישט אויפגעשטעלט בעת'ן שפילען דעם היטלערישען פארטיי-הימן.

רוזוועלט'ס מאניפעסט צום קאנגרעס

אמעריקא זוכט אפזאץ-מערק

וו א ש י נ ג ט א ן, 4. (ספ. טעל.) פרעזידענט רוזוועלט האט אין זיין מאניפעסט צום קאנגרעס פארגעשטעלט א פראיעקט פון א געזעץ וואס ער-לויבט אמעריקא צו שליסען אפמאכען כדי צו פער-קלענערען די צאל-בארייערס און צו געווינען די אויסלענדישע אפזאץ-מערק פאר די פארמערס און אינדוסטריעלער.

איבערגעפלויגען דעם העכסטען בארג אין דער וועלט

עראפלאנען פליהען 11 טויזענד מעטער הויך

לא נ ד א ן, 4. (ספ. טעל.) פון באמביי מעל-דעט מען, אז א פליה-עקספעדיציע האט אדורכגע-מאכט אן ערפאלגרייכען פליה איבערן העכסטען בארג אין דער וועלט מאנט עווערעסט, די עקספעדיציע איז בעשטאנען פון 2 עראפלאנען, די עראפלאנען האבען דערגרייכט א הויך פון 11000 מעטער און גע-פלויגען א פערטעל שעה איבער'ן שפיץ פון בארג מאנט עווערעסט.

יעדער יוד! דארף דאס יאהר קויפען פסח-פראדוקטען נאר פון „תוצרת ארץ ישראל"
ארץ-ישראלדיגע מצות
שמן, „עסיס" פאמעראנצען, גרעפ-פרוכט, מאלאגע, מאנדלען, מארמאלאד, קאנפיטורען
אלעס ביליג און גוט!
געדענקט די אדרעס
„תוצרת ארץ ישראל" שרודמיעסקא 3 טעל. 193-42

פסח צום סדר! נוצען אלע יודען אין לאדז נאר ארץ-ישראלדיגען כרמל-וויין
ווייל דאס יאהר איז דער וויין ביליגער און צונענגליך פאר יעדען יודען!
קויפט און זאגט אייער פריינד, אז ער זאל קויפען
נאר „תוצרת ארץ-ישראל" א"י'דיגען כרמל-וויין
הויפט-פערקויף קארא, פיעטריקאווער 23, טעל. 193-42 — 152-45

דאס ארץ-ישראל-געשעפט
תוצרת ארץ-ישראל
איז פון היינט אן איבערגעטראגען
אין צווייטען הויף
3 שרודמיעסקא 3
טעל. 193-42
אלע קאנסומענטען ווערען דערמאנט אויפצופאסן.

איינשרייבונגען
אויף עקסקורסיעס
קיין ארץ-ישראל
אפפאהר דעם 10-טען און 26-טען ד.ח
טעגליך פון 10—12 בייטאג און 4—5 נ.מ.
אין „תוצרת ארץ-ישראל"
אינפארמאציאנס-ביורא שרודמיעסקא 3

שטר מכירת חמץ
49 זאכאדניא 49
ביי הר"ר יהושע פרידענזאן
בהר"ר שמעלקי ז"ל מורה הוראה דפה.

בעקאנטמאכונג.
די לאנגיעהריגע היגיענישע
מצה-בעקעריי
פון פאלודני. 3 און זאוואדזקא 12
איז איבערגעטראגען געווארן אויף
קאמיענא 18
עס ווערט אויסגעבאקען דינע מצות פון מעהל A. 0000 לוק-סוסאווע.
מיט אכטונג
1628 פינגערהוט.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

פאר
גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד- קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אייזידאר פיאלקא,
פיעטריקאווער 7.

פרימא, דינע
מצות
פון בעסטען מעהל אונטער דער השגחה פון לאדזער ראבינאט צו מעסיגע פרייזען שוין צו בעקומען אין היגיענישער און כשר'ער בעקעריי
פון ש. מיצענמאכער
פיעטריקאווער 166
טעל. 191-13
בעשטעלונגען ווערען אויך אפגעשיקט א היים. סאלידע בעהאנדלונג.

מאשין-מצות
פון די פראיינינטע
בעקער-מייסטער
אל. קאשטשושקי 11
טעל. 141-08
אין ווי יעדעס יאהר אויך היי-יאהר מעטיג, מיר עמפפעהלען דעם כ' פובליקום די בע-ריהמטע און בעסטע מיט זייער גע-שמאקהאפטיגקייט מאשין-מצות פון די בעסטע ערשטע סארט מעהל, וואס געפינט זיך אונטער דער שטרענגער השגחה פון יאנאווער רב הרה"ג ש"י וואפנער.
צו בעקומען פאר אונז יעדען קוואנטום מצות ווענער פון אוווען אוועק. די פרייזען זענען ערמעסיגט און צוגעפאסט צו דער הײַנטיגער צייט.
צענטראלע: אל. קאשטשושקי 11
טעל. 141-08
ה' מ. יעלין, פיעטרק. 24, טעל. 173-46
ה' שמלארזש, וואלבארסקא 22 „ 139-67
ה' וו.י. ווינבערג, שו יעקובא 4 „ 129-69
יחזקאל קירשבוים, רינגא 11, „ 151-50

קמח חטים כשר לפסח
תחת השגחת הראבינאט דפה
אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פאריגע יאהר, וועלען נאר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שעהנעס. קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכ-קומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.
מיט אכטונג
„ELEKTROMŁYN"
Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.
בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

אלע דארפען וויסען!
צום זומער סעזאן בעקומט איהר רעשטען
פון די בעסטע קוואליטעטען ביליגער. טאמאשא-ווער און אנדערע נייעסט - מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר מענער אויף אנצוגער, אויף פאלטענס
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויפקאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
נור ביי
געדענקט דעם אדרעס
R. SZCZĘŚLIWY
5 באוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

Państwu Goldring
z intencji zaślubin córki
p. BELI z p. WOLFEM BLASSEM
życzy wiele szczęścia, a młodej parze świetnej przyszłości.
Dora Klinówna.

אכטונג, לויז=וועבער און צווירנער!
1797
דערמיט ווערט איהר גענבעטען צו קומען היינט, מיטוואך, ד. 5 אפריל 1933, 4 א זייגער נאכמיטאג אין לאקאל פון מייסטער-פעראיין, זאכאדניא 63 צו א זעהר
דרינגענדער פערזאמלונג
ווייל עס האנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.

די מאשין-מצות
פון דער מעכאנישער בעקעריי
ביי דער בעוואוסטער צוקערניע
ב. ווינבערג
אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב
38 פיעטריקאווער 38
טעלעפאן 143-82
מבכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען, ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות, כדי אזוי-ארום צו קענען לויט'ן וואונש צו-רידענשטעלן.
קאנקורענץ=פרייזען!
בעמערקונג: די מצות און מצה=מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע.
ווי אויך שוין צו בעקומען
יום=טוב'דיג מאקארען.

3 דאס לאנגיאריגע בעקאנטע און רעעלע 3
טוך און קארט=געשעפט
Herman WŁOSKI
(עקזיסטירט פון 1910)
לאדז, נאוואמיעסקא 3, טעל. 114-92
פראנט 2-טער שטאק
בעזיצט אויף לאגער צום פריהלינג און זומער-סעזאן דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל פון די
ביליגסטע הערען און דאמען=שטאפען
אין זאמטליכע פארבען און מוסטערן פון ענגלישע, ביליצער, טאמאשאווער סחורות א.א. געניע פאבריק-פרייזן!
3 געדענקט די אדרעס! קומט און איבערצייגט אייך! 3

לאדז, 5 אפריל 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 5 אפריל 1933

דער אומגעלומפערטער שאנטאזש

ווינט ענדיגט זיך דער טערמין פון אולטימאטום, וועלכען די היטלעריסטישע רעגירונג האט געשטעלט דעם וועלט־יודענטום און דער וועלט־פרעסע אויף אפצושטעלען די פראפאגאנדע, געגען דייטשלאנד, מיט דער דראהונג אז אין געגענפאל וועט זיך אין דייטשלאנד אנהויבען דער פערניכטונגס־באיקאט וועלכער וועט די יודען אין משך פון א קורצער צייט אינגאנצען פערניכטען מאראליש און מאטעריעליש.

אין זיין רעדע דורכ'ן ראדיא וועגען דער געענדערטער שטעלונג פון דער נאצי־רעגירונג האט דער פראפאגאנדע־מיניסטער געבעלס געזאגט:

„כדי צו געבען די יודען צייט זיך צו בעטראכטען, האבען מיר בעשלאסען צו ערקלערען א פויזע אין באיקאט ביז מיטוואך, מיר וועלען ווארטען, צי וועט ביז צו יענער צייט אנטשוויגען ווערען די ליגנערישע פראפאגאנדע, אויב די פראפאגאנדע געגען דייטשלאנד אין דער וועלט־פרעסע וועט ביז מיטוואך אינגאנצען אויפהערען, וועלען מיר זיך אומקעהרען צו דער נארמאלער לאגע, אויב יודער נישט דאן וועט דאס יודענטום אין דייטשלאנד פערניכטעט ווערען. דער גורל פון די יודען איז איצט אין זייערע אייגענע הענד".

אט די „הומאניטארע" שטעלונג איז לויט איהר עצם נישט ווייניגער אומגעלומפערט און נידערטרעכטיג ווי דער באיקאט גופא. דער דייטשער פראפאגאנדע־מיניסטער שטעלט פאר די לאגע אין דער וועלט אויף אזא אופן: ערגעץ זיצט דער גרויסער יודישער סנהדרין, ער גיט אפ בעפעהלען די בלעטער פון דער גאנצער וועלט צו שרייבען איינס און צו פערשווייגען עפעס אנדערש, צוערשט האט די דאזיגע אלמעכטיגע אינסטיטוציע, וועלכער עס זענען געהארכזאם אלע מענשען אין דער וועלט, ארויסגעגעבען א בעפעהל מען זאל שרייבען געגען דער „נאציאנאלער רעוואלוציע" אין דייטשלאנד, אבער די דייטשען האבען זיך נישט דערשראקען, וויסענדיג וואו דער הונד איז בעגראבען. וויסענדיג, וואו עס ליגען די מקורות פון ליגען און שקר און ווייסענדיג ווי אזוי מען דארף זיך דאגעגען ווערען און שיצען. דערפאר האבען זיי געשטעלט אן אולטימאטום דעם אלמעכטיגען יודישען צענטער: אדער אפשטעלען די קאמפאניע געגען דייטשלאנד, אדער אפפערען דעם דייטשען טייל פון יודענטום...

עס איז גענוג זיך פארצושטעלען אט די קאנצעפציע פון געבעלסען, כדי צו בלייבען שטיין מיט דער גרעסטער שטוינונג, פאר וועמען איז דאס אויסגערעכענט? ווען מען טראגט אונטער אזעלכע באבא־מעשה'ס ערגעץ אויף א דארפישען מיטינג, כדי אויפצופלאקערן נאציאנאלע שנאה, וועט אזא דעמאגאגישער טריק קיינעם נישט פערוואונדערען. ווייניג דומהייטען ווערען עס ארויסגעזאגט אין דער צייט פון פראפאגאנדע, אבער ווען אזא אומגעלומפערטקייט ווערט געלייגט אלס יסוד פון קריג געגען א טייל פון דער בעפעלקערונג, ווען פאר דער גאנצער וועלט טרעט ארויס מיט אזא לעהרע א מיניסטער פון דער דייטשער מלוכה, דראהענדיג צו פערניכטען פולבערעכטיגטע דייטשע בירגער, דאן איז דאס אן ערשיינונג וואס איז נישט נאר שרעקליך, נאר האט צו זיך נישט קיין גלייכען אין דער וועלט און אין דער געשיכטע.

דאס, וואס עס האט געזאגט געבעלס אין זיין רעדע, איז אין עצם געקומען פיל שרעקליכער און פינסטערער, איידער די סאמע ווילדע קלאנגען וועגען אכזריות און געוואלט־טאטען וואס גייען ארום וועגען איצטיגען דייטשלאנד.

דער אולטימאטום וואס איז געשטעלט געווארען דער וועלט־פרעסע און וואס איז בעפעסטיגט געווארען דורך דער פראקטיק פון שבתדיגען באיקאט מאג אלס מוסטער פון די מעטאדען אן וועלכע עס האלט זיך די „נאציאנאלע רעוואלוציע", האט אויף דער אלוועלטליכער עפענטליכער מיינונג געמאכט א פיל ערגערען איינדרוק איידער די דערציילונגען וועגען די געוואלט־טאטען אין דייטשלאנד. מכוח די ווערטער פון אולטימאטום וואס איז געשטעלט געווארען דער פרעסע פון דער וועלט און די יודען, איז דאך נישטא קיין שום צווייפעל אין זייער ריכטיגקייט. דא קאן שוין נישט זיין קיין שום הכחשה.

מעגליך, אז דער שבתדיגער טאג וועט זיין דער אנהויב פון א פאמעליכער אויסניכטערונג פון די גרויסע מאסען פון דייטשען פאלק, מעגליך, אז אויך די פערבלענדעטע וועלען אנהויבען צו פערשטיין, אז זיי זענען א ווערקצייג אין דער האנד פון די ערגסטע דעמאגאגען וועמעס האנדלונגען זענען געבויט אויף חיהשען האס צו די יודען. יעדענפאלס קאן מען זיכער זאגען, אז דער אולטימאטום און די שבתדיגע ארויסטרעטונגען וועלען בלייבען א דענקמאל פון צושטערען די עלעמענטארסטע בעגריפען פון רעכט און מלוכהשקייט, זיי וועלען אויך בלייבען א זכר פון דער גרעסטער פאליטישער דומהייט, ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט נישט פון די יודען, נאר פון דייטשען פאלק גופא.

דאס, וואס אזא אולטימאטום האט געקאנט געשטעלט ווערען און אין דייטשלאנד האט קיין איינציגער מענש נישט געקאנט ארויסזאגען דעם עלעמענטארען אמת וועגען דער אונגעהויערער טפשות פון אולטימאטום, דאס איז איין זייט פון דער קללה, צו וועלכער עס ברענגט אזא מין דיקטאטור.

די פארשטייער פון דער דיפלאמאטיע וואלטען געדארפט האבען מוט צו ערקלערען די ארגאניזאטארען פון באיקאט, אז אין דער וועלט איז נישטא קיין איינהייטליכע קראפט וועלכע גיט אפ בעפעהלען דער פרעסע פון אלע לענדער, אז נישט אין ענגלאנד, נישט אין אמעריקע, נישט אין פראנקרייך, נישט אין די קליינע און גרויסע מלוכות, אומעטום, וואו עס איז פערהאן פרייהייט פון דער פרעסע, קאן נישט דאס יודענטום בעפעהלען די בלעטער צו שווייגען, ווען אפילו די יודען זאלען וועלען מען זאל אויפהערען צו שרייבען וועגען דעם, וואס עס טוט זיך אפ אונטער דעם רעזשים פון היטלערן און פון גערינגען. די פאדערונג, אז די יודען זאלען אונטער דער דראהונג מען זאל זייערע ברידער אין דייטשלאנד פערניכטען, איבערפיהרען צענזור פאר אלע פעלקער פון דער וועלט. איז פונקט אזוי נישט צו פערווירקליכונג די וואהנזיניג און פאנטאסטיש עס איז די פאדערונג פון די ראסיסטען, צי איז די פאדערונג גופא נישט געבויט ארויסצורופען די גרעסטע עמפערונג אין דער פרעסע פון דער גאנצער וועלט געגען דער אונערהערטער חוצפה פון א פינסטערען העלד, ווי עס איז דער הער געבעלס?

די נאצי שטרייכען אונטער אז אין א געוויסער מאס האט די קאמפאניע פון שקר און רכילות איהר אויסגאנגס־פונקט נישט בלויז אין דער עמפערונג פון די יודען, נאר אויך אין די שטרעבונגען פון דייטשלאנדס פאליטישע געגנער, פון פראנקרייך, פוילען און אנדערע, וועלכע ווילען אזוי צו זאגען דיסקרעדיטירען דעם געגנער, אזוי ווי דאס איז געווען אין דער צייט פון קריג.

לויט דער טיפער קאנצעפציע פון די, וועלכע האבען זיך דערטראכט צום אולטימאטום, האלטען די יודען אין זייערע הענד די פעדים פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק אומעטום אין דער גאנצער וועלט. פערשטייט זיך, אז דאס זענען אזעלכע דומהייטען, וועלכע מען קאן גארנישט ווידערהאלען פאר דערוואקסענע ענטוויקעלטע מענשען, אבער א טדי אומגעלומפערטע טענות ווערען גענומען אלס יסוד פאר דער יודען־פאליטיק דורך די פערזאנען, וועלכע האבען איצט די מאכט אין דייטשלאנד, פון די דאזיגע עמאטיווען מאכען זיי אפהענגיג צי זיי וועלען פערניכטען די יודען באלד, אדער זיי וועלען עס מאכען אין געהיים און פאמעליך, ווייל אין זייער אויסראטונגס־פאליטיק לגבי די יודען בכלל איז נישטא קיין שום צווייפעל.

מען קאן פון פריהער אויס זאגען אז וואסערע דראהונגען די נאצי זאלען נישט אנווענדען, וועט די אלוועלטליכע עפענטליכע מיינונג און די אלוועלטליכע פרעסע נישט אויפהערען צו שרייבען און צו דעמאסקירען די גרוילטאטען פון די היטלערלייט.

די אלוועלטליכע עפענטליכע מיינונג קאן נישט ערנסט נעהמען דעם אומגעלומפערטען אולטימאטום פון די נאצי, עס האנדעלט זיך וועגען עפעס אנדערש. דער אנטי־יודישער קריג, וועלכער איז אין דייטשלאנד אנגעהויבען געווארען אונטער דער פאהן פון קאמף געגען דער „קאמפאניע פון שקר", דארף בעטראכט ווערען אלס פערווירקליכונג פון גאר מאלען פראגראם פון די נאצי: קומענדיג צו דער מאכט פעסטען די אויף דעם שטורעם און האס ערצער פון ראסען־האס און אנטיסעמיטיזם, כדי צו אונטערהאלטען די געהעריג שטימונגען ביי די מאסען און אפציהען זיי פון די אויפגאבען, וועלכע עס איז בעדייטענד שווערער צו לעזען, איידער צו פערניכטען די יודישע בעפעלקערונג אין דייטשלאנד.

וואס וואלט געווען ווען...

א בינטעל יודישע נעמען פון בעריהמטע דייטשע געלעהרטע

קיין שום אפאזיציאנעלע פרעסע איז אין דייטשלאנד איצט נישטא. וועגען דער אפאזיציאנעלקייט פון די אמאליגע ליבעראלע בלעטער, ווי דער „בערלינער טאגעבלאט" און „פאסישע צייטונג" קאן מען איצט אהן איראניע בכלל נישט רעדען. איבעריגענס האט שוין דער „בערלינער טאגעבלאט" אפיציעל מיטגעטיילט, אז אלס ד ע מ א ק ר א ט י ש ע צייטונג נעהמט ער אן די שטימונגען, וועלכע עס האט אויסגעדריקט דאס דייטשע פאלק בעת די וואהלען צום רייכסטאג, דאס הייסט, די אמאליגע צייטונג פון טעאדאר וואלף נעהמט אן די אידעאלאגיע פון די גערינגס און געבעלס'עס.

וועגען דעם אנטי־יודישען פערניכטענדיגען באיקאט, וועלכען עס האבען ערקלערט די היטלעראוצעס, שרייבען די אמאל דעמאקראטישע בלעטער אין אזעלכע פערשטעלטע ווערטער, אז עס איז שווער צו פערשטיין אייגענטליך וואס זיי ווילען האבען. אפענער האט זיך שוין ארויסגעזאגט די „דייטשע אלגעמיינע צייטונג", דער ארגאן פון די דייטש־נאציאנאלע. די צייטונג האט אנגעוויזען, אז עס איז נישט קיין יושר, וואס די באיקאט־אקציע וועט ארומנעהמען סיי די שולדיגע, סיי די נישט שולדיגע (פונקט ווי עס וואלט בכלל געקאנט זיין א רייד וועגען עמיצענס שולד).

דאך איז אין דער „פאסישער צייטונג" געווען אפגעדרוקט א זעהר אינטערעסאנטע בריף פון איינעם א לעזער, וועלכער פיהרט דורך די השערה, וואס וואלט געווען אין דייטשלאנד, ווען די ראסען־טעאריע פון די נאציאנאל־סאציאליסטען וואלט דארט געווארען אדורכגעפיהרט מיט עטליכע צעהנדליג יאהרען צוריק, פאר דעם וועלט־קריג. דער בריף ענטהאלט א רייה יודישע נעמען, וואס האבען געוואלדיגע פערדינסטען פאר דער דייטשער קולטור אויף אלע געביטען.

לאמיר זיך דערמאנען, שרייבט דער מחבר פון דעם בריף, הערמאן שטאובן, וועלכער האט אנגעשריבען זיין אלוועלטליך־בעריהמטען קאמענטאר צו דער האנדעלס־געזעצגעבונג, און וועגען לעווין־גאלדשמיט, וועלכער האט אנגעשריבען די בעסטע ביז'ן היינטיגען טאג וועלט־געשיכטע פון האנדעלס־רעכט. ווען דער וועלט־באיקאט וואלט געווען דעמאלט דורכגעפיהרט, וואלטען מיר נישט געהאט נישט די דערמאנטע ווערק, עס וואלטען נישט געווען די קאמענטארען פון אלבערט פינגער, שטראנץ, ערנסט היינץ צו דעם ציווילען רעכט, אויגען פוקס וואלט נישט אנגעשריבען זיין מאנומענטאל ווערק וועגען אגראר־רעכט, הערמאן אבערנעק וואלט נישט געלייגט דעם פונדאמענט פאר דער לעהרע פון דייטשען נאטאריאט. קיין שום סטודענט וואלט נישט געקאנט שטודירען די פאנדעקטען און דאס פרייכישע רעכט לויט דערנבורג'ן, עס וואלטען נישט געווען די מערקווירדיגע ווערק איבער דעם דייטשען שטאאטס־רעכט פון יעלינעק'ן לאבאנד'ן א. א. וו.

דער בריף ענדיגט זיך מיט די ווערטער:

ווען ביסמארק וואלט אין זיין צייט בעשטאנען אויף אט דעם ראסען־פרינציפ, וועלכען עס ווילען דורכפיהרען די נאציאנאל־סאציאליסטען, דאן וואלט ער נישט בעשטימט אלס דעם ערשטען פארזיצער פון דייטשען געריכט עדוארד סימסאנ'ען און ער וואלט נישט ארויסגעזאגט זיינע וואונשען דעם דאזיגען יודען אין די פאלגענדיגע ווערטער: זאל אייך גאט געבען אויף לאנגע יאהרען געזונד, איהר זאלט קאנען פיהרען אייער ארבייט איבער דער פעסטיגונג פון דער מלוכה אויך אויפ'ן פאסטען פון ערשטען ריכטער פון דער אימפעריע.

די נאצי האבען דעם קריג פערשפילט

מאראליש ווערען זיי שווין באיקאטירט אין דער גאנצער וועלט

אין א בריף פון לאנדאן אונטער דעם כאראקטעריסטישען נאמען „דער יודיש־דייטשער קריג" ברענגט דער קארעספאנדענט פון דער סאנאטארישער „נאוועסא פאלסקא" פלאריאן סאקאלאוו אינטערעסאנטע פרטים וועגען דער אנטי־דייטשער שטימונג, וואס האט ארומגענומען גאנץ ענגלאנד צוליב דער האנדלונג פון דער היטלער־רעגירונג געגען די דייטשע יודען.

דער קארעספאנדענט שטעלט אין אנהויב פון זיין ארטיקעל די פראגע, ווער עס וועט געווינען דעם קריג און ער ענטפערט:

איך האב דעם איינדרוק, אז דעם קריג האט דייטשלאנד שוין פערשפילט. נישט אפגעבענדיג זיך אליין קיין דין וחשבון וועגען די ערנסטע קאנסעקווענצען, וועלכע דער דאזיגער קריג וועט פאר דייטשלאנד ברענגען. די דייטשען האבען זיך קיינמאל נישט אויסגעצייכענט מיט פערשטענדניש פאר דער פסיכיק פון אנדערע פעלקער. ד"ר געבעלס איז אפשר א מייסטער פון פראפאגאנדע אין דייטשלאנד. אבער זיינע איינפאלען טויגען נישט פאר עקספארט.

איינער פון די דאזיגע איינפאלען איז דאס צווינגען די קרבנות פון די געוואלטאטען, זיי זאלען אפלייקענען אין דער אויסלענדישער פרעסע די ריכטיגע ידיעות וועגען די געשעהענישען אין דייטשלאנד. שליחים פון די יודישע ארגאניזאציעס זענען געקומען פון דייטשלאנד קיין ענגלאנד, כדי צו ארבייטען אנטקעגען דער סטיכישער בעוועגונג פון פראטעסט, וואס האט ארומגענומען נישט נאר די ענגלישע יודען, נאר די גאנצע ענגלישע בעפעלקערונג. די טעראריזירטע דייטשע יודען בעטען, מען זאל זיך פאר זיי נישט אננעהמען, ווייל אין געגענפאל וועט די היטלער־רעגירונג אויספיהרען איהר דראהונג און וועט דורכפיהרען דעם באיקאט געגען די יודען מיט דער גאנצער ברוטאלקייט. אנ'עהנליכער דרוק ווערט אויך אויסגעאיבט אין אמעריקא. מיט דער הילף פון אזא שאנטאזש פרובען די הייגטיגע הערשער פון דייטשלאנד צו מאכען א סוף צו די פראטעסטען געגען זייער בארבארישען אנטיסעמיטיזם, וועלכע דערמאהנט די סאמע פינסטערע צייטען פון מיטעלאלטער.

ווי אזוי רעאגירט די ענגלישע עפענטליכע מיינונג? צי קאן זי קוקען גלייכגילטיג אויף דעם, וואס עס טוט זיך אפ אין דייטשלאנד? עס גייט שוין נישט בלויז וועגען גורל פון די זעכסהונדערט טויזענט דייטשע בירגער, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דעם גוטען אדער בייזען ווילען פון איצטיגען רעזשים און האבען נישט קיין שום שוץ, ווייל דא קאן נישט אנגעווענדעט ווערען נישט קיין דיפלאמאטישע אינטערווענץ, נישט קיין אינטערווענץ פון פעלקערבונד.

עס געהט וועגען שרעקליכען און אבסורדאלען פאקט, וואס אין צוואנציגסטען יאהרהונדערט אין סאמע צענטער פון אייראפא עקזיסטירט א רעזשים, וועלכער האט דאס לאנד צוריקגעווארפען מינדעסטענס אויף צעהן יאהרהונדערטער צוריק.

די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז עמפערט ביז אין די סאמע טיפעניש. די פרעסע אהן אונטערשיד פון ריכטונג געפינט נישט קיין גענוג שארפע ווערטער אויף צו פערדאמען די מאדערנע בארבארען, וועלכע בויען דאס דריטע רייך און פאדערען פון דער וועלט גלייכבערעכטיגונג. די שטימונג לגבי דייטשלאנד הויבט אן דערמאנען די ערשטע יאהרען פון קריג.

צומייסטענס צורודערט זענען די לאנדאנער פאציפיסטען און פריינד פון דייטשלאנד, וועלכע האבען אין נאמען פון די עוולות געגען דייטשלאנד, געפיהרט א קאמפאניע פאר רעווידירען דעם ווערסאלער טראקטאט. איינער פון זיי, אנ'אנגעזעהענער פובליציסט און פאליטיקער האט מיר געזאגט, אז זייט 18 יאהר האט ער דערפיהלט, אז ער איז אויף דער זייט פון פראנקרייך און פוילען.

אפענע בריף אין די בלעטער, קאלעקטיווע פראטעסטען, אינטערפעלאציעס אין פארלאמענט, מיטינגען, דאס אלעס איז בלויז דער אנהויב פון אנ'אקציע, וועלכע האט דערווייל נישט קיין ארגאניזירטען כאראקטער, נאר זי נעהמט ארום אלץ ברייטערע קרייזען, נישט קוקענדיג אויפ'ן דרוק פון די דייטשע יודען די אקציע צו מילדערן. ווען נישט די ריקזיכט אויף דער לאגע פון די דייטשע יודען אלס ערבניקעס, וואלט די אקציע אנגענומען בעדייטענד שארפערע פארמען. די אמעריקאנישע עפענטליכע מיינונג האט נאך לעבהאפטער רעאגירט אויפ'ן דייטשען שאנטאזש איידער די ענגלישע.

די גאנצע וועלט איז אויפגערידערט פון די אונערהערטע מעטאדען פון דער היטלער־רעגירונג, מעטאדען, וואס טראטען די עלעמענטארסטע בעגריפען פון מענש און בירגער.

צי וועט זיך איינגעבען דער באיקאט, וועלכען עס האבען אונטערגענומען אין פערשידענע לענדער די יודען, דערויף איז שווער צו ענטפערן. דער ענין ווערט קאמפליצירט צוליב דעם, וואס אין פיל פאלען וואלטען אלס קרבן געפאלען יודיש־דייטשע פירמעס. אבער דער מאראלישער באיקאט פון דייטשלאנד דורך די ברייטסטע קרייזען פון דער עפענטליכער מיינונג אין דער וועלט לאזט זיך שוין איצט פעסטשטעלען. אין דעם זין האט דייטשלאנד דעם דאזיגען נייעם קריג פערשפילט.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוואכע. אלע ארט, אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.
בעזונדערע ווארטע־צימער פאר פרויען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דער פערענדיגטער טעקסטיל-שטרייק

אין לאדז ארבייט די ארגאניזירטע אינדוסטריע.—די פראווינץ ארבייט נארמאל.— היינט א פאבריקאנטען-פערזאמלונג וועגען דעם קאלעקטיווען אפמאך

(2) דער שטרייק אין דער לאדזער טעקסטיל־אינדוסטריע, וועלכער האט זיך אנגעהויבען דעם 6־טען מערץ ה.י. איז געכטען פערענדיגט געוואָרען סיי אין דער שטאָט סיי אין כמעט אַלע אַרומיגע שטעטלעך פון לאָדזער קרייז.

שוין עהערנעכטען זענען טייל־ווייז געווען טעטיג די פאַבריקען פון „י. ק. פּאָזנאַנסקי", „אַ. בידערמאַן", „ב. עטינגאָן", „אַדאָלף האַראַק" (אין לאָדז און רודאַ), א. אַ.

נעכטען האָט אויך אָנגעהויבען צו גיין „ש. באַרטשינסקיס" פאַבריק.

בכלל איז שוין נעכטען געווען טעטיג די גאַנצע אָרגאַניזירטע אינדוסטריע.

אין די פּראָפּעסיאָנעלע אַרבייטער־פאַראיינען האָבען זיך נעכטען אויך געמאָלדען אַ סך טאָרשטייער פון נישט אָרגאַניזירטע פירמעס, בכדי אַרויסצונעהמען דעקלאַראַציעס וועגען אָפּהיטען די התחייבות'ן פון לעצטען אָפּמאַך. די קליינע פאַבריקאַנטען האָבען געפּרובט דעריבער אויסצופּועלן פאַר זיך פערשידענע הנחות און אויף דעם סמך האָט מען זיך שטאַרק „געוועטשעלט" מיט די אַרבייטער־פאָרשטייער. איניגע פון די קליינע פאַבריקאַנטען האָבען אָבער בלית ברירה געמוזט אונטערשרייבען די דעקלאַראַציעס אָהן פאַרבעהאַלטען.

עס איז שוין אויך אין גאַנג די אַרבייט אין פּאַביאַניץ, זגערזש, אָזאָרקאָוו, זדונסקאַ־וואָליא א.אַ.

בלויז אין שעראַדז פּלפּולט מען זיך נאָך, ווי גרויס עס דאַרף זיין די לוין־דיפערענץ אין פערגלייך מיט'ן לאָדזער טאַריף. וועגען דעם ענין איז אַהין אַרויסגעפאָהרען דער קרייז־אַרבייטס־אינספּעקטאָר.

לויט דער מיינונג פון די פּראָפּעסיאָנעלע אַרבייטער־פאַראיינען האָט מען די ליקווידירונג פונ'ם שטרייק צו פערדאַנקען דעם לאָדזער וואָיעוואָדע ה' האַוקע־באָוואַק.

דעם שטרייק האָבען די אַרבייטער געוואונען, און מחוץ דער מאַטעריעלער אויסבעסערונג איז אויך זייער אַ געווינס — דאָס רעכט צו וועהלען און די פליכט נישט צו דערווייטערען די חלוצאַטען פון די פאַבריקען.

* * *

(אג) היינט אין אָוונד קומט פאָר אין פאַבריקאַנטען־פערבאַנד פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע אין לאָדז אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער וועגען אָננעהמען אַ ענדגילטיגען בעשלוס וועגען שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך. ווי בעוואוסט קאָט דער פאַבריקאַנטען־פערבאַנד אַרויסגערוקט אַלס הויפּט־בעדינג, אַז דער אָפּמאַך זאָל אונטערגעשריבען ווערען אָהן אויסנאַהם דורך אַלע טעקסטיל־פירמען אין לאָדזער קרייז.

וועגען דער דאָזיגער פראַגע זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט און אַזוי ווי מען האָט נישט געקענט קומען צו קיין הסכם איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די בעראַטונגען ווערען איבערגעריסען ביז דעם 6־טען אַפּריל און אין משך פון דער צייט וועט צוזאַמענגערופען ווערען אַ פערזאַמלונג פון די מיטגלידער אויף וועלכער עס וועט אָנגענומען ווערען אַן ענדגילטיגער בעשלוס.

דער פאַבריקאַנטען־פערבאַנד האָט זיך אין אָנהויב געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפּונקט אַז עס דאַרף געשלאָסען ווערען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך בכדי צו סאַנירען די בעציהונגען אין דער אינדוסטריע, ווייל אָפט פלעגט געשעהן אַז איניגע פירמען האָבען געצאָהלט לוינען מיט עטליכע הונדערט פּראָצענט ביליגער ווי לויט דעם אַלגעמיינעם טאַריף. מיט די דאָזיגע פירמען איז פשוט אוממעגליך געווען יעדע קאָנקורענץ און דאָס שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך וואָס זאָל אַרומנעהמען אָהן אויסנאַהם אַלע טעקסטיל־פירמען וואָלט שטאַרק צוגעהאָלפען צו סאַנירען די לאַגע. די דאָזיגע פראַגע וועט אויף דער היינטיגער פערזאַמלונג גענוי דיסקוטירט ווערען און דער רעזולטאַט וועט מאָרגען צוגעשטעלט ווערען אויף דער קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר.

* * *

(א) די „ווידזעווער מאַנופאַקטור" האָט אין טייכות מיט'ן באַנקראָט נישט אָנגעהויבען צו אַרבייטען און 6500 אַרבייטער זענען בלית ברירה אַרבייטסלאָז. די אַרבייטער־דעלעגאַטען און פעראייניגען בעמיהען זיך, אַז ס'זאָלען געמאַכט ווערען די נויטיגע שריט ביי די קוראַטאָרען פון דער באַנקראָט־מאַסע, און זיי וועלען אויך אינטערווענירען אין וואַרשאַ, אַז די פאַבריק זאָל גלאַט ווערען אין גאַנג.

דער קאלעקטיווער אפמאך

דעם 3־טען אַפּריל 1933 איז צווישען די פאָרשטעהער פון די טעקסטיל־אינדוסטריעלער מיט די פערטרעטער פון די אַרבייטער־פעראייגען אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך, מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

אַרט. 1. די אַרבייטער־לוינען אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע וועלען פון טאָג פון פערענדיגען דעם שטרייק בערעכענט ווערען לויט דער

צאהלונגס-טאבעלע

אָנגעגעבען אין דער ליט. מ. פון לוין־טאַריף פון 22־טען אָקטאָבער 1928.

אַרט. 2. ביי דער אַרבייט מעהר ווי ביי צוויי שטוהל אָהן אויטאָמאַטען דאַרף דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אַ וועבער זיין העכער פון דעם דורכשניטליכען אַקאָרד־פערדינסט ביי דער אַרבייט אויף צוויי שטוהל פון דער זעלבער ברייט. פאַר יעדען נאָך די 2 שטוהל ; אָהן געהילפען אויף 12.5 פּראָצ. מיט געהילפען אויף 7.5 פּראָצענט.

אַרט. 3. אַרבייטער וואָס אַרבייטען

אויף אקארד

דאַרפען פערדינען דורכשניטליך אויף 20 פּרצ. מעהר פון די אַרבייטער פון דערזעלבער קאַטעגאָריע וועלכע אַרבייטען אויפ'ן טאָג.

אַרט. 4. פאַר דער צייט וואָס די פאַבריק שטייט צוליב מאַנגעל אין מאַטעריאַל אָדער צוליב געשעדיגונג פון די מאַשינען, בעקומען די אַרבייטער ענטשעדיגונג לויט'ן טאָג־לוין.

אַרט. 5. פאָדערונגען פון אַרבייטער פון אַלגעמיינעם כאַראַקטער קענען אָנגעמאָלדען ווערען אין דער אַדמיניסטראַציע נאָר דורך די דערצו אויסגעוועהלטע אַרבייטער־דעלעגאַטען. די דעלעגאַטען קענען זיין נאָר אַרבייטער וואָס אַרבייטען אין דער פאַבריק.

די דעלעגאטען

קענען זיך פערשטענדיגען מיט די אַרבייטער נאָר אין די נאָך־אַרבייטס־שעה'ן, דער דעלעגאַט קען נישט פערפאָלגט אָדער בעזייטיגט ווערען צוליב דעם ערפילען זיינע פליכטען. ביי רעדוקציעס צוליבן בעגרעניצען די אַרבייט אין דער פאַבריק, וועלען די דעלעגאַטען און געריכטס־לאַווניקעס לויט מעגליכקייט נישט ווערען רעדוצירט, אין פאַל ווען די פאַבריק שטעלט זיך אָפּ אינגאַנצען קען די רעדוקציע זיין אַ נישט־בעגרעניצטע.

אַרט. 6. דאָס פערקלענערען די לוינען לויט'ן צענניק וואָס זענען אָנגעווענדעט געוואָרען

אויף דער פראווינץ

אויפ'ן גרונד פון די פריהערדיגע קאָלעקטיווע אָפּמאַכען פערבלייבען ווייטער אין קראַפט.

אַרט. 7. די לויט דעם אָפּמאַך נישט געענדערטע ענינים וועלען רעגולירט ווערען אין הסכם מיט די פּרינציפּיעלע בעמערקונגען צו די אַרבייטס־טאַריפען פון יאָהר 1928.

אַרט. 8. פאַר בעטייליגען זיך אין שטרייק קען קיינער פון דער אַרבייט נישט בעזייטיגט אָדער שיקאַנירט ווערען.

אַרט. 9. דער אָפּמאַך ווערט געשלאָסען אויף דער צייט פון טאָג פון צוטרעטען צו דער אַרבייט ביז'ן 30־טען זעפּטעמבער 1933. אין פאַל דער אָפּמאַך וועט נישט געקינדיגט ווערען אַ חודש פאַר דעם טערמין וועט דער אָפּמאַך פערלענגערט אויף נאָך אַ חודש. דאָס זעלבע די ווייטערדיגע חדשים. די קינדיגונגען דאַרפען איבעריג פאָרקומען פאַרן ערשטען יעדען חודש און איז פערפליכטענד דעם ערשטען מאָנטאָג נאָכ'ן ערשטען.

אַרט. 10

דער אפמאך פערפליכטעט אלע פאבריסען

וואָס געהערען צו אַלע אָרגאַניזאַציעס, וואָס האָבען דעם אָפּמאַך אונטערגעשריבען.

דער אָבמאַך איז אונטערגעשריבען געוואָרען ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר, מצד די אינדוסטריעלער האָבען אונטערגעשריבען : רומפּעל, דורסקי, פּאַוולאָווסקי און קאָזאַק.

פון די אַרבייטער : שטשערקאָווסקי, גאַליבסקי, סילטשאַק, קולטשינסקי, גאַלאַצקי, פּאַוולאַק, קערשקאָווסקי, וואַשקיעוויטש און סאָכאַ.

בע'שמחה'טע שכורע רעקרוטען מאכען אוואנטורעס

(2) אין שייכות מיט'ן נעהמען צו דער דינסט דעם יאָהרגאַנג 1911. לאָזען זיך איצט אָפּט די רעקרוטען וואוילגיין, מאַכען דעם ריכטיגען שנאַפּס, און רופען אַרויס געשלעגען.

אַזוי למשל, האָט דער רעקרוט יאַן סאַלאַטשינסקי (פון מאַרשינסקאַ 14) זיך נעכטען וואָזשבע אָנגעשיכורט צוזאַמען מיט זיינע קאָלעגען, און, אויפ'ן וועג צו דער באַהן, אויף ראָג פּילסודסקיעגאָ און פּולנאָצנאַ האָבען זיי אָנגעהויבען צו פערטשעפען יודען.

אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער פערטשעפעניש איז סאַלאַטשינסקי אַרויס מיט אַ „אָנגעפּויקטען" קאָפּ און מיט אַ רעזערווירטען אָרט אויף אַריינצושטעלען זיך אַ פאָר נילדענע ציינער, און ישראל זאַלצמאַן (פּאָלנאָצנאַ 20) מיט שיע ראָזענבוימען (שרודמיעיסקאַ 60) האָבען בעקומען פעסטע מעסערשניטען אין די הענד.

פּאָליציי האָט ליקווידירט דאָס געשלעג און קודם מיטגענומען סאַלאַטשינסקי מיט'ן ציועק — אויסניכטערונג, בכדי צו אַריינזעצען איהם שפּעטער אין די סאָלדאַטסקע הויזען, און מאַכען איהם פאַר אַ לייט...

ווידער איז אויף דער סטאַציע לאָדז—קאַליש ער אויסגעבראָכען אַ בלוטיג געשלעג צווישען דעם רעקרוט טשעסלאַוו גזשעלאַק (אַביוואַטעלסקאַ 44) און אייבעם סטאַניסלאַוו גאָלאָמב (נאָוואָקאָנטנאַ 3) ביידע האָבען זיך געשטאָכען מיט מעסער־שטעך און — מ'האָט זיי אַרעסטירט.

א מיאוסע מעשה פון פאר 4 יאהר...

(2) אין זומער 1929 האָט די 14־יאָהריגע גענאָוועפא פּאַקילסקאַ איינגעקלאָגט אַ געוויסען יאַן שטוב, אַז ער האָט זי איינגעשלעפּערט און פערגוואַלטיגט...

ערשט נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס אין היגען קרייז־געריכט, און דער 47 יעהריגער שטוב האָט געקראָגען צוגע'משפּט 6 חדשים טורמע. די שטראָף איז איהם אָבער, מחמת אַמנעסטיע, געשענקט געוואָרען.

פער'סמ'ט פון גאז

(א) אויף נאָוואָמיעיסקאַ 3 איז נעכטען שטאַרק פערטשאַדעט געוואָרען פון גאַז די 26־יעהריגע גאָלדע בראָוואַרסקאַ.

מחמת אונפאָרזיכטיגקייט האָט זי פערגעסען צו פערדרעהען דאָס גאַז־רעהרעל. פּאַגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעמינטערט און ערטיילט ערשטע הילף.

ס'איז שויך פריהלינג!

קאסמעטיק מאכט שעהן און פריש!

הורט און דעטייל!

רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג

בעזוכט די איינציגע גרעסטע רענאמירטע

פערפומעריע

י. דרוקער

5 זאוואדזקא 5

טעל. 175-92

מיט צייכענונג

Perfumerja

J. Drukier

5 ZAWADZKA 5

tel. 175-92.

פאר ענגראָסיסטען בעדייטענדער ראבאט

בעמערקונג:

ביז יום טוב שפּענד איך 1 פּראָצ. פון לייזונג פאר „תומכי אורחים"

בעזוכט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פּאַריזער פערפומען

ערשטקלאסיגע פּודערן, טואלעט-זייפען אז"וו צו פאבריקס-פרייזן.

קאסמעטיק

מיטוואָך

5

ט

ניסן תרצ"ג

אפריל

זון-אויפגאנג 5.03

זון-אונטערגאנג 6.16

פסח-אקציע אין דער לאדזער יודישער קהלה

היינט, 5 אַ זייגער אין אָוונד וועט אין דער קהלה פאָרקומען דער המשך פון דער אויסצאָהלונג אין דער פסח־אַקציע — סיי פאַר בתי־תפילות, סיי פאַר פעראיינען.

ביליגער פאסט-טאריף

(2) ווי מ'איגפאָרמירט פון דער פּאָסט־דירעקציע, איז פון 1 ד. ח. אַריין אין קראַפט דער נייער פּאָסט־טאַריף, לויט וועלכען שיקען אַ „פּאָלעצאָנע"־בריף קאָסט איצט, אַנשטאָט 60 גראָשען — 50, און שיקען דרוקזאַכען „ריטשאַלט" קאָסט יעדע 1000 שטיק — 5 זלאָטעס.

דער ארבייטס-פאנד

(2) פונ'ם 1 ד.ח. איז אַריין אין קראַפט דאָס געזעץ וועגען דעם אַרבייטס־פאָנד, וואָס איז מתחייב די גאַנצע בעפעלקערונג.

לטובת דעם פאָנד איז מחויב צו צאָהלען יעדערער, וואָס פערדינט מעהר ווי 59 זל. אחודש.

דעם אָפּצאָהל ציהען אראָפּ די אַרבייטסגעבער פון די שכירות, און זיי צאָהלען בעזונדער 1 פּראָצענט.

די געהעריגע סומען דאַרפען איינגעצאָהלט ווערען אין משך פון חודש אין דער קראַנקען־קאַסע אָדער דורך פ.ק.א. פאַר דער קראַנקען־קאַסע.

אפטייקעז

היינטיגע נאכט-דיזשורעז

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען : ק. לייגוועבער (פרייהייטס־פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מליגאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּעטריקאָווער 127), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), פּ. וואַיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 27).

נייער זיץ - ארט פון מיליטער-ביורא

(2) דער מאַגיסטראַט דערמאָהנט, אַז מיט'ן 27 פ. ח. איז דאָס מיליטער־פּאָליציאישע ביוראָ פון מאַגיסטראַט איבערגעטראָגען געוואָרען פון זאַוואַדזקאַ 11 אויף פּיעטריקאָווער 165.

די צאהל ראדיא-אבאנענטעז וואקסט

(2) אין משך פונגם חודש מערץ זענען צוגעקומען אין לאָדז נייע 363 ראַדיאָ־אַבאָנענטען. אָפּגעקומען זענען — 200.

די אַלגעמיינע צאָהל האָט אויפ'ן 1 אַפּריל ה. י. בעטראָפען 24,804 ראַדיאָ־אַבאָנענטען.

אויטאבוס-קאטאסטראפע הינטער זלאטשעוו

(2) עהערנעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאַטאַסטראָפע אויפן וואָלינער שאָסיי, הינטער זלאָטשעוו, מיט אַן אויטאָבוס פון וואָלין, וואָס איז געפיהרט געוואָרען דורך זיין בעלעבאָס משה הערשליק.

דער אויטאָבוס איז אַריינגעפאַלען אין אַ ריוו און שטאַרק צודריקט צוויי פרויען, וואָס זענען געגאַנגען אין וועג.

די פּאַסאַזשירען גופא האָט דער פאַל נישט געשעדט.

געגען הערשליקן ווערט פערפירט אַ פּראָצעס.

ארטאפעדישער אנשטאלט

אָרטאָפּעדישע, בּאַנדאַזשען, קאָר־סעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס־איינלאַגען געגען פוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

פלענאַר-זיצונג פון יודישען האַנדווערקער־ראַט

בעשליסט זיי אנצושליסען אין דער באיקאט-אקציע אויף דייטשע סחורות

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' א. בוים איז פאָר־געקומען אַ פלענאַר'ע זיצונג פון האַנדווערקער־ראַט ביים צענטראַלען פער־באַנד, פּאָלודניאָוואַ 4.

ה' קראַקויער לעגט באַלד ביים אָנהויב פאָר, אַז די טאָג־אָרדנונג זאָל דערגענצט ווערען מיט א פונקט וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטש־לאַנד, אויף זיין פאָרשלאַג ווערט בעעהרט דער אָנדענק פון די געפאַלענע יודען דורכ'ן היטלע־רישען טעראָר.

פון די בעשלוסען ווי אַזוי צו פיהרען די אַקציע צו באיקאָטירען דייטשע סחורות איז כדאי צו דער־מאָהנען, אַז אַלע האַנדווערקער זאָלען ברענגען די מאָדע־זשורנאַלען וואָס זיי בעקומען פון דייטש־לאַנד אין דער קאַנצעלאַריע פון האַנדווערקער־פערבאַנד, וועלכע וועט די זשורנאַלען צוריקשיקען מיט אַן אַנטשפּרעכענדער צושריפט.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, אַז די פאַך־קאָמיסיע ביים ראַט, וואָס בעשטעהט פון פאָר־שטעהער פון אַלע צעכען זאָל צונויפשטעלען אַ רשימה פון סחורות פון דייטשער אָפּשטאַמונג וואָס דאַרפען באיקאָטירט ווערען, די באיקאָט - אַקציע דאַרף אַרומנעהמען נישט בלויז מאַטעריאַלען נאָר אויך מאַשינען, לאָרז האָט אין די לעצטע 3 יאָהר געקויפט בלויז שטריק־מאַשינען פאַר 1 מיליאָן זל.

איבערגעהענדיג צו אַנדערע האַנדווערקער - ענינים ווערט בעשלאָסען אויפצופאָדער'ען דעם יו־דישען פאָרשטעהער אין דער פערוואַלטונג פון דער האַנדווערקער־קאַמער, אַז די אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיס יע פון דער בוי־בראַנזשע זאָל סובסידירט ווערען.

ווייטער ווערט דיסקוסירט די פראַגע וועגען דעם וואָס די יודישע ראַטמענער פון דער האַנד־ווערקער־קאַמער ווילען צונויפרופען חל-המועד פסח אַ צוזאַמענפאָהר פון האַנדווערקער אין דער וואָיע־וואָדזטווע. אַ רייהע רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז דאָס צונויפרופען צוזאַמענפאָהר'ען ליגט אויס־שליסליך אין דער קאָמפּעטענץ פון דער האַנדווער־קער־צענטראַלע און נישט פון די ראַטמענער, נאָך אַ דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אויב : ער צוזאַמענפאָהר וועט זיך בעגנוגען נאָר מיט אָפּגעבען אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט אין דער האַנדווער קער־קאַמער, וועלען זיך אין איהם בעטייליגען אַלע צעכען. דערביי ווערט בעשלאָסען, אַז די האַנדווער־קער צענטראַלע זאָל בקרוב רופען אַ האַנדווער־קער־צוזאַמענפאָהר פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע וואו ס'זאָלען בעטראַכט ווערען אַקטועלע האַנד־ווערקער־פּראָבלעמען. דער פּרעזידיום פון האַנדווער קער־ראַט און פון דער פערוואַלטונג פון דער האַנד־ווערקער־צענטראַלע ווערען בעשטימט אַלס די אָרגאַ־ניזאַציע־קאָמיסיע פון צוזאַמענפאָהר.

דער רעפערענט אין דער פראַגע וועגען עמי־גראַציע מעגליכקייטען פון האַנדווערקער קיין ארץ־ישראל, ווייזט אָן, אַז ס'זענען פאַרהאַן אויסזיכטען, אַז האַנדווערקער זאָלען קענען עמיגרירען קיין ארץ־ישראל אָהן די נויטיגע 250 פונט. ס'ווערט בע־שלאָסען אָנצוהויבען אַ רעגיסטראַציע פון עפּלע־קטאַנטען־האַנדווערקער צו עמיגרירען קיין ארץ־ישראל און ס'ווערט געוועהלט אַ קוואַליפיקאַציע־קאָמיסיע וואָס זאָל די וועגענטועלע קאַנדידאַטען קוואַ־ליפיצירען, אין דער קאָמיסיע ווערען געוועהלט די ה'ה : בוים, ליבערמאַן, איגנזש. זשעלינסקי און פרוינד.

צוליב דער שפּעטער צייט זענען די פראַגע וועגען פּראָיעקט צו באַוועליזיר'ען דאָס צעכען־געזעץ און וועגען דער ר'עאָרגאַניזאַציע פון דער האַנדווערקער־צענטראַל אָפּגעלעגט אויף אַ 2. זיצונג.

פּראָטעסט-פערזאַמלונג אין „החלוץ המרכזי"

נעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד

דעם פערגאַנגענעם שבת אָוונט איז אין לאָקאַל פון „החלוץ־המרכזי" (פּעטריקאָווער 86) פאָרגע־קומען אַ גרויסע חברים־פערזאַמלונג געווידמעט די באַרבאַרישע מעשים פון די היטלער לייט געגען דער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאַנד.

עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ געהעריגע פּראָ־טעסט רעזאָלוציע און די פערזאַמעלטע האָבען גע־שפּענדעט 30 זלאָטעס אויף צו פלאַנצען ביימער אין הערצל־וואַלד אין ארץ־ישראל אויפ'ן נאָמען פון די געליטענע יודען אין דייטשלאַנד.

לאָדזער יודיש קאַמעראַל=טעאַטער
„אַראַראַט"
אין ניי־רעמאָנטירטען זאַל פון
„מאַנטיילפעל" זשעכאָדניאַ 43
קינסטל. לייטונג: משה בראָדערזאָן
פרייטאַג, דער 7 אפּריל ד. י.
פייערליכע פּרעמיערע
צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
געזאַנג־שפּיל אין 2 טיילען 10 בילדער
מילי מיליאָסען
פון משה בראָדערזאָן און דוד הערמאַן
רעזשי: דוד הערמאַן.
נעגוייערס מאָרגען.

איז זומפּ פון שאַנד און רציחה

דער אַלעקסאַנדער האַלק איז אַ גלענצענדער פּרעצעדענט אויף אַ היטלער-מיניסטער...

(2) אין אויגוסט פ.י. האָט אין דער 4־טער בריגאַדע פון דער לאָדזער זיטען־פּאָליציי די פּראָ־סטיטוטקע לאה גראַנאַטשטיין (זגערזשער 62) אַ־ריינגעטראָגען פאָלגענדע מעלדונג :

זייט אַ לענגערע צייט האָט זי „גאַס־בייט" אינ'ם שאַנד־הייזעל אויף פּעטריקאָווער 155. דאָס דאָזי־גע הייזעל איז געפיהרט געוואָרען דורך אַ געווי־סער וולאַדיסלאַווא מאַק, אויך אַ פּראָסטיטוטקע, וועלכע האָט, חתונה־האָבענדיג מיט'ן קצב־יונג, אַלעקסאַנדער האַלק, געגעבען איהם, אַלס נדן דאָס הייזעל...

אין דעם דאָזיגען הייזעל איז, חוץ דער גראַנאַט שטיין געווען „בעשעפטיגט" נאָך אַ גאַסען־מיידעל, דאָרא שאַטקאָווסקאַ.

דער „זיידענער יונגערמאַנטשיק" האָט די צווי מיידלעך מוראדיג געפייניגט, געשלאָגען, גע - מאַרטירעוועט, און אין פאַל, ווען זייערע טאָג־פער־דינסטען פלעגען נישט דערגרייכען דעם בעשטימ־טען מינימום פון 30 גילדען א מעת לעת. (זיי האָ־בען דאָס „לייזעכץ" געדאַרפט אָפּלייגען אין ספּעציעל דערצו בעשטימטע טעפּלעך...) פלעגט ער זיי סטראַ־שען מיט אַ האַמער, אָדער מיט אַ האַק, אַז ער וועט זיי דערהרגענען...

פון די אָפּטע קלעפּ איז לאה אַפילו איינמאָל קראַנק געוואָרען און אָפּגעלעגען אַ לענגערע צייט אין מאַריאַ־מאַגדאַלענאַ־שפּיטאַל...

דעמאָלט טאַקע האָט זיך לאה דערוואוסט, אַז איהר פאָטער, וועלכער געפינט זיך אין קאַנאַדע, האָט צו איהרען אַ ברודער אין לאָדז צוגעשיקט 5 דאָלאַר.

ווי באַלד זי איז אַרויס פון שפּיטאַל, האָט זי דאָס געלד צוגענומען, און איז צוריק אַוועק אינ'ם שאַנד־הייזעל. דאָ האָט ביי איהר האַלק מיט געוואַלד אַרויסגעריסען דאָס געלד, און זי איז ברוגז געוואָרען, און איז אַוועק אַרבייטען אין אַ צ'אַנדער הייזעל...

האַלק האָט זי אָבער אויסגעפונען און גע־סטראַשעט, אַז אויב זי וועט זיך גלייך נישט צו־ריקקעהרען צו איהם וועט זיין אַ חורבן צו איהר קאָפּ און לייב און לעבען, צוזאַמען מיט'ן פרעמדען הייזעל...

דער אויספאָרשונגס־אַמט האָט שוין געהאַט אַ סך מאַטעריאַלען וועגען דעם תנא - באַרטעק, האַלק'ן, אָבער יעדעס מאָל האָט מען געמוזט די אָפּגעהיטע אויספאָרשונגען בטל מאַכען, ווייל די בעשולדיגער האָבען זיך, מחמת מורא פאַר איהם, צוריקגעצויגען פון די בעשולדיגונגען...

בעכטען איז דער „אַהעלמאַן און רייבער ראַסע־מענש" ענדליך געשטעלט געוואָרען פאַר'ן קרייז־געריכט.

ס'פערשטעהט זיך, אַז ער האָט געלייקענט שטיין און ביין, געוויזען סמבים און יאָהר־עדות, געמאַכט זיך פאַר אַ כשר לעמעלע, און — אויך לאה גראַנאַטשטיין גופא האָט צוריקגעצויגען איהרע בעשולדיגונגען, אָבער די עדות האָבען קאַטעגאָריש פעסטגעשטעלט, אַז האַלק איז אַ רוצח, אַ מערדער און אַן אויסוואורף, וואָס אַזאַ איז צו זוכען.

אין רעזולטאַט איז ער פערמשפט געוואָרען אויף דרייטהאַלבען יאָהר טורמע.

אַ שאָר באמת ! אַ גרויסע עוולה איז מיט'ן זי־צען געטון געוואָרען דעם דאָזיגען העכסט־טאַלענ־טירטען מענשען !.. ער האָט דאָך דרייסט געקאָנט רעפלעקטירען אויף צו פערנעהמען אַן אָרט אין דעם היטלער־קאַבינעט, אויף אַ נייעם רעסאָרט — אַלס זיטען־מיניסטער !

פון האַנדעלס-געריכט

פירמע „ארנא דיטעל" רעגולירט אויף 20 פּראָצ.—פירמע „שנעק און סרעבנאַגורא" פערגליכען מיט די קרעדיטאָרען

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האָט דאָס האַנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע־אָפּמאַך פון דער פירמע „אַרנאַ דיטעל" (אָפּטייק־סקלאַד פּעטריקאָווער 157) מיט די בעלי-חובות.

די פירמע רעגולירט אויף 20 פּראָצ. אויס־צוצאָהלען אין משך פון 2 יאָהר.

• • • •

צוליב דעם, וואָס די פירמע „שנעק און סרעבנאָגורא" (גדאַנסקאַ 40) האָט זיך פערגליכען מיט די קרעדיטאָרען, האָט דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע אַריינגעטראָגען אַ ביטע צום געריכט, דעם אויפדלאָשטש צו ליקווידירען.

• • • •

אין שייכות מיט דעם אויפדלאָשטש פון דער „שלעסערישער מאַנופאַקטור" אין אָזאָרקאָוו, איז אַלס סינדיק נאָמינירט געוואָרען אדוואָקאַט פיכנאָ.

אַלס סינדיק פון דער פירמע „לעאָפּאָלד לאַנדסבערג" (מאָניושקי 7) איז נאָמינירט געוואָרען אַדוו. לעאָן רובין.

היטלעריסטען פערשלעפּען א לאָדזער יוד

זייט 10 טעג איז פון דעם יוד נישט פערהאַן קיין שום ידיעה

קיין לאָדז איז נעכטען אָנגעקומען אַן'אַלאַר־מירענדער בריף פון אַ לאָדזער פרוי אין בערלין וועלכע שרייבט, אַז די היטלעריסטען האָבען מיט 10 טעג צוריק אַוועקגעפיהרט פון אַ רעסטאָראַן איהר מאַן ליבוש פּאַלמאַן, האָבען איהם ערגיץ וואו פערשלעפּט און ביז היינט איז ער פערשוואונדען געוואָרען. אַלע איהרע בעמיהונגען זיך צו דערוויסען וואו איהר מאַן געפינט זיך האָ־בען נישט געגעבען קיין רעזולטאַטען. זי רעכענט ווי דאָס איז געווען אין פיל פאַלען, אַז די היט־לעריסטען האָבען איהם ערגיץ פערפייניגט. די פרוי איז געבליבען מיט 4 קליינע קינדער און זי בעט רחמים, אַז מ'זאָל אינטערווענירען ביי דער פּוילישער מאַכט.

גוט מאָרגען!

היטלער פּראָלאָנגירט!...

אין לאָדז זאָגט מען: „על שלשה דברים מסחר עומד" — דער מסחר שטעהט אויף דריי זאַכען: אויף רעגולירען, פּראָלאָנגירען און באַנק־ראָטירען.

זעהט אַ סוחר, אַז ס'מאַכט זיך דאָסיג, אַז ס'גערעט איהם מיט דער פוטער אַראָפּ, רופט ער צוזאַמען דעם עולם און זאָגט: רבותי, איך גיב 50 פּראָצענט.

ווערט איהם נאָך דאָסיגער, וואָס טוט ער? טוט ער די רעגולאַציע פּראָלאָנגירען, און פּראָ־לאָנגאַציע הייסט ערב פּליטה.

היטלער האָט גענומען אין דער האַנד אַריין אַ זעהר „קוראַנט אַרטיקעל" — אַנטיסעמיטיזם, פייניגען יודען און אַנדערע „גוטע זאַכען", און איז זיכער געווען, אַז דער ערפאָלג איז אַ גע־זיכערטער.

זענען דאָך אָבער יודען גרויסע נישט פער גינער'ס, איז זיי איינגעפאַלען און אין מיטען יאָהר גענומען שרייען „שמע קולנו". זיי ווילען זיך נישט לאָזען שפּייען אין פּנים פון אַ ליאַדע גאַסען־יונג. זיי ווילען זיך נישט לאָזען פייניגען פון דעם יעקישען מנוול — באיקאָט! נישט קויפען דייטשע סחורות! און עמלק האָט אַ ציטער געטון. דער „הצלר" מיט'ן האַקענקרייץ האָט בחרפּותנו" פּראָ־לאָנגירט, און סוחרים זאָגען, אַז פּראָלאָנגאַציע איז ערב פּליטה...

לאָמיר האָפען, אַז די פירמע „אַדאָלף היט־לער עט קאָמפּאַני" וועט בקרוב שטעהן אונטער אַן'אויפדלאָשטש!...

אב—נעס.

שטרייק אין דער זאַקען-אינדוּ-סטרי ענדיגט זיך

(2) אין רעזולטאַט פון דער נעכטיגער קאָנ־פערענץ ביים אינספּ. וואַיטקיעוויטש, זאָל היינט 11 אינדערפריה אונטערגעשריבען ווערען אַן'אָפּ־מאַך אין דער זאַקען-אינדוסטריע (קיילעכדיגע מאַשינען) וואָס דערמיט וועט ליקווידירט ווערען דער סכסוך, וועלכער דויערט שוין איינינע וואָכען.

דרייסט און געשיקט ביז גאַר...

(2) צום בופעט פון קרייז-געריכט איז נעכ־טען צוגעקומען עפּיס אַ יונגערמאַן, אָהן פּאַלטען און קאַפּעלוש, און געמאָלדען דער טאָכטער פון דער בופעט-פרוי, אַ 15-יעהריג מיידעל, אַז דער פּראָקוראָר כאָולאָווסקי האָט איהם געשיקט באָרגען 11 זל. מיט 20 גר.

דאָס מיידעל האָט געבאָרגט.

שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די גאַנצע מעשה איז א ליגען.

מ'האָט נאָך בעוויזען דעם בחור צו פער־האַלטען, האָט ער נישט רעדענדיג אַ וואָרט צוריקגעקעהרט דאָס אויסגעבאָרגטע געלד, און זיך אַליין אַרויסגעגליטשט פון די הענד פון'ם געריכטס־דינער און איז אַנטלאָפען...

פערברענט אינם פייער

וועלענדיג אָפּראַטעווען זיין געלד

(2) פאָריגע נאַכט איז אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אין דאָרף פּאָלוכנאַ, ראַדאָמסקער קרייז, אין דעם הויז פון שימאָן ראַדזשעיעווסקי.

די גאַנצע משפּחה האָט זיך קוים אַרויסגעראַ־טעוועט מיט'ן לעבען פון דעם ברענענדיגען הויז.

פלוצים האָט זיך שימאָן ראַדזשעיעווסקי דער־מאָנט אַז ער האָט איבערגעלאָזען געלד, איז ער אַריינגעלאָפען אַפּראַטעווען.

עס איז אָבער באַלד אַרונטערגעפאַלען דער ברענענדיגער באַלקען און ער איז אומגעקומען אין די פלאַמען.

עס מבול'ט מיט פאַלש געלד

(א) לעצטענס האָבען זיך אין לאָדז בעוויזען אַ סך פאַלסיפיקאַטען פון 2, 5 און 10-גער-זלאָטע־מטבעות.

די פאַלסיפיקאַטען זענען זעהר פּרעציז אויס־געפיהרט.

פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג.

דאָס געווינס פון 15.000 זל. אין לאָדז

נעכטען אין 23-טען ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס פון דער מלוכה לאָטעריע איז דאָס געווינס פון 15.000 זל. אויף נומער 52861 געפאַלען אין דער גליקליכער קאָלעקטור פון ס. יאַסקאַ פּיעטרי־קאָווער 22 און 66.

די לאגע אין ארץ-ישראל און דער קריזיס אין דער רעוויזיאניסטישער בעוועגונג

נעכטיגער רעפעראט פון מאיר גראסמאן אין „פילהארמאניע"

אין זאל פון פילהארמאניע איז נעכטען פאר־געקומען דער רעפעראט פון וויצע־פרעזידענט פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע מאיר גראס־מאן, אויף ד. ט. „די לאגע אין ארץ־ישראל און דער קריזיס אין דער רעוויזיאניסטישער בעוועגונג".

דעם רעדנער בעגריסט אין נאמען פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע ה' זאנדער און גיט איבער דאס ווארט דעם רעפערענט.

דער רעפעראט פון מאיר גראסמאן קאן אייגענטליך געטיילט ווערן אין צוויי טיילן. אין ערשטן טייל האט דער רעדנער געשילדערט די לאגע אין ארץ־ישראל, פון וואנען ער האט זיך אומגעקערט ערשט מיט א צוויי־דריי וואכן צוריק; אין צווייטן טייל האט ער גענוי ארומגערעדט דעם „פוטש" אין דער רעוויזיאניסטישער פארטיי.

די לאגע אין ארץ־ישראל — זאגט דער רעדנער — איז צופרידנשטעלענד. די ידיעות, אז עס פעהלען אויס ארבייטער־הענד זענען ריכטיג. דער עיקר אבער וואס עס ווארפט זיך אין אויג דעם בעזוכער איז — אז עס האט זיך געענדערט דער מצב־הרוח ביי די יודען אין ארץ־ישראל. מ'ערהאט איצט ביי זיי א געפיהל פון אינערליכער רוה און זיכערקייט, א געפיהל פון שטאלץ לגבי דעם ענגלענדער. נישטא מעהר די מורא פאר'ן אראבער, מען האט דאס בעוואוסטזיין, אז די תקופה פון עקס־פערימענטירען איז שוין געענדיגט.

און עס ווערט כסדר געבויט און געפלאנצט. באדען, וואס איז ערשט נעכטען געווען וויסט, איז היינט גרין.

אין תל־אביב איז אזוי גוט, אז עס איז פשוט א געפאהר דארט צו בלייבן א לענגערע צייט. זיצנדיג אין תל־אביב, ווערט מען פערבלענדעט און מען האט די אילוזיע, אז שוין — די יודישע מלוכה איז שוין פארטיג. ערשט, אז מען לאזט זיך אוועק א ביסעל ווייטער פון דער שטאט, זעהט מען, וויפיל עס איז נאך פערהאן צו טון. אין פיל ערטער אין ארץ־ישראל איז נאך קיין יודישער פוס נישט געטרעטן און פיל שטחים שטעהען נאך פוסט.

דערפאר איז פערנאכלעסיגט ירושלים. באטש מיר זענען דארט א מעהרהייט, ענטוויקעלט זיך די שטאט אהן אונזער השפעה און זאגאר געגען אונזער השפעה. די שטאט־פערוואלטונג איז אנ'אראבישע. עס זעהט אויס, אז די רעגירונג ארבייט אין דער ריכטונג, ארויסצונעהמען דעם דאזיגן וויכטיגסטן צענטער פון לאנד פון וועלכן עס איז יודישען איינפלוס.

אויך חיפה ווערט פערנאכלעסיגט דורך יודען און ווערט געבויט נישט דורך אונז, נאר דורך עמעס אנאנימע, אינטערנאציאנאלע הענד, און דאס איז א פעהלער און א פערזעהען — ווייל חיפה איז דער שליסעל פון א וויכטיגסטן אויפשטייג אין א"י.

ירושלים און חיפה — דאס זענען די צוויי וויכטיגע פונקטען, וואס מוזען נאר דורך אונז ערָאבערט ווערען.

די אינדוסטריע איז אין א בליהענדען צושטאנד. די טריקאטאזש־פאבריק „לודזיה", וואס האט שוין נע'גוסס'ט, ארבייט איצט מיט דער פולער פארע און בעשעפטיגט 300 ארבייטער. די גרויסע ציגעל־פאבריק, וואס איז א לאנגע צייט געווען נישט טעטיג, ארבייט איצט 16 שעה א מעת לעת. קליינע ווארשטאטלעך זענען געווארען היבשע פאבריקלעך.

א גרויסע ראל — זאגט דער רעדנער — שפילט דערביי דער מיטעלשטאנד. דער קליינער יודישער אונטערנעהמער איז זיך מוסר נפש אויף זיין אייגענעם אופן ער געהט צווישען די אראבער אין סיריען, אין עמון און פעריקויפט סחורות פון ארץ־ישראל, אהן א לייטונג, אהן א אייגענער פרעסע, אהן גרויסען פאמפ, שאפט ער נייע מעגליכקייטען פאר'ן לאנד.

און עס לאזט זיך פיהלען אין א"י א גרויסער ערד־הונגער, אלע חלומ'ען וועגען ערד. און באדען קאן מען נאך קריגען גענוג, אפילו ביי די היינטיגע בעדינגונגען. פעריהאן נאך גרויסע שטרעקען אונבעוואוינטער באדען, וואס ווארט אויף יודישע הענד און יודישען פלייס.

אויב מען מיינט, אז דאס האט אלץ געטאן די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ אין א"י — האט מען א טעות. קיינער רעכענט זיך נישט דארט מיט דער אגענץ, יעדער ארבייט און בויט אויף זיין אייגענער האנד, די אגענץ אין א"י איז געווארען בלויז א מין רעגיסטראציע־ביורא און איהר טעטיגקייט בעגרעניצט זיך מיט פיהרען קליינע אונטערהאנדלונגען מיט דער רעגירונג. נישטא אין ארץ־ישראל קיין לייטענדע האנד, וואס זאל אנפיהרען מיט'ן אויפבוי פון לאנד. דער ישוב חלש'ט נאך א שטרענגער אנפיהרערשאפט, וואס זאל אנווייזן א וועג און א ריכטונג און נישט לאזען אלץ מאכען צופעליג און נישט־בערעכנט — אבער אזא אנפיהרערשאפט איז נישטא.

אויב די עקאנאמישע לאגע אין ארץ־ישראל איז בעפרידיגענד, איז אבער ווייט נישט בעפרידי־גענד די פאליטישע לאגע. עס שטעלט זיך די פראגע: וואס וועט זיין מארגען? וועמען וועלען געהערען די ניי־אויפגעבויטע הייזער און די ניי־געפלאנצטע פרדסים? מיט איין דעקרעט פון דער רעגירונג קאן דאך דאס אלץ געהען לאבוד.

אמת, דער היינטיגער נציב וואוקאפ האט א בעסערע בעציהונג צו יודען, ער לאזט צו זיך רעדען און מאכט קליינע הנחות — אבער דאס איז אלץ, די פאליטיק אלס אזעלכע האט זיך נישט געענדערט. ענגלאנד טוט ווייטער אלץ, וואס זי קען, צו פער־לאנגזאמען דעם טעמפא פון יודישען אויפבוי. דער זעלבער וואוקאפ האט נאך קיינמאל, ביי קיין שום געלעגענהייט, נישט גערעדט וועגען א יודישער נאציאנאלער היים. און גראד ער רוקט ארויס די פראיעקטען פון א פארלאמענט און פון הכנסה־שטייער.

דיקא היינט, ביי דער בעסערער עקאנאמישער קאניונקטור, איז נויטיג צו פיהרען א גרויסען פאליטישען קאמף פאר א יודישען ארץ־ישראל. עס מוז געזיכערט ווערען, אז מיר בויען נישט אין דער לופט.

(ווייטער מארגען).

ארטיסטישער קיערמאש

אונטער דער לייטונג פון פרוי האלינא אי־מאוויטש, איז אין די סאלאנען פון קאסינא־פאפאז, פיעטריקאווער 67, געעפענט געווארען אנ'אינטערעסאנטע בילדער־אויסשטעלונג פון א גרופע לאדזער יודישע קינסטלער, וואס וואוינען סטאביל אין פאריז. אויף דער אויסשטעלונג געפינען מיר אנ'ערך 100 בילדער. א בעזונדערען אינטערעס רופען ארויס די געלונגענע צייכנונגען און בילדער פון יונגען, בעגאבטען לאדזער מאלער אהרן זהאבער. אויך די בילדער פון מארק שווארץ, ארטור שיק, לאנדוי, באראטשינסקי, מענדרושיצקי, יאנקעל אדלער, אדאלף בערמאן און מיטלער. הגם דאס זענען שאפונגען פון די קינסטלער פון יאהרען צוריק, אטעמען דאך די דאזיגע בילדער מיט רייפקייט און לאזען איבער אויף די צושויער אנ'איינדרוק.

אויך די מעטאלאפלאסטישע ארבייטען פון ה' לאסקער, און די סקולפטורען פון פרוי מאלען, זענען אינטערעסאנט אין דער אויספיהרונג און קאמפאזיציע און בעשיינען דעם ארטיסטישען סא־לאן.

ב.

ערשינען א ביכל פון א לאדזער יונגען יודישען דיכטער

עס איז ארויס פון דרוק א ביכעל פונ'ם לאדזער יונגען שריפטשטעלער, מישא טראיאנאוו א נ „אין קאראהאד" (ערשטע דערצעהלונג פון בוך „שאטענס אויף דער וואנד")

פון „מחזיקי בתי ספר"

געוועהלט א נייע פערוואלטונג

אין שול - פעראיין „מחזיקי בתי-ספר" (פיל-סודסקיעגא 12) איז פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע מיטגלידער-פערזאמלונג אויף וועלכער עס איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג פון פאלגענדע ה"ה:

יצחק גאלדבערג – פרעזעס. הענעך ליטווין – וויצע - פרעזעס. יעקב עדעלשטיין – סעקרעטאר. יעקב שלאמאוויטש – קאסיר. ש. זשעלאנקא, מ. וויאמראק, ש. שולדענריין.

קאנדידאטען: מישעל וועבער און ברוך זייד.

רעוויזיאנס קאמיסיע: דוד פוקס, איטשע מאיר גרינבוים און בונם אפאטאווסקי.

טעלעגראמען

בוכארין ארעסטירט

ר י ג א, 4. (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון מאסקווא איז בוכארין ארעסטירט געווארען אין לענינגראד, וואו ער איז געפאהרען מיט א פארלעזונג, וועלכע ער האט גע-זאלט האלטען אין דער סאוויעטישער אינזשיניערען-געזעלשאפט.

ווי מען שמועסט איז בוכארין ארעסטירט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער ענטדעקונג פון א גרויסער אפאזיציאנעלער ארגאניזאציע.

טויט-שטראף פאר מאנארכיסטן אין שפאניע!

מ א ד ר י ד, 4 (ספ. טעל.)

די מאדרידער פראקוראטור האט אריינגע-ביקט אין געריכט די בעשולדיגונגס-אקטען געגען 46 אפיצירען און גענעראלען — מאנארכיסטען, וועלכע האבען פראיעקטירט אין חודש אויגוסט אויפצוהייבן אנ'אויפשטאנד געגען דער רעפובלי-קאנישער רעגירונג אין שפאניען.

די מאדרידער פראקוראטור פאדערט טויט-שטראף פאר דער מאנארכיסטישער פערשווערע-רישער גרופע.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען- הארץ- און סעלעראז-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11. טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוו.

ווידער! אין 23-טען ציהונגס-טאג פון דער 5-טער קלאס איז ביי אונז געפאלען
15.000 זל. אויף נומער 52861
ס. יאטקא,
פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
פאביאניץ, פל. דאמבר. 3
דאס גליק איז שטענדיג מיט אונזערע ג' שפילער!
מיר רופען אלע צו קויפען אונזערע גליקליכע לאזען צו דער 1-טער קלאס פון דער 27. לאטעריע

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 23-טער טאג

Zl. 50.000 na nr. 146258
Zl. 15.000 na nr. 52861
Zl. 10.000 na nr. 62605
Zl. 5.000 na n-ry: 894 12319 29736 107985 108510

Zl. 2.000 na n-ry: 27612 72401 79067+ 108440 108603 110148 116850 121818 123350 135189 137156

Zl. 1,000 na n-ry: 11009 11370+ 22782 30593 32157 32393+ 32784 40481 41797 47347 348 52154 58233 59546 63190 64370 67315 71806+ 72778+ 77396 78772+ 92423 94109 96344 97532+ 119445 120042 124046+ 129565 129749 131204 132904 135432 138787

Po 250 zl. na N-ry:

86 96 141 202 58 370 82 544 95 614 800 919
36+ 1155 201 10 40 316+ 542 692 995 2145+
221 336 43 645 954 58 3314 692 806 932 96 4123
27 95 307 29 53 62+ 87+ 415 556+ 609 710 12
96 952 5037 97 100+ 8 63 311 97 499 601 76 97
724 867 6055 111 244 344 57 466 611 754+ 961
7077 166 211 338+ 56 420 70 582 92 645 722 803
74 906 91+ 8097 197 232 344 465 533 65+ 66+
937 45 49 9264 329 57 547 51+ 10044 103 16
242 69+ 393 469 561 690 92+ 767 847 915 17
69+ 11086 658 857 12078+ 122 74 359 550 725
62 929 65 13118 300+ 65 89 419 32 557 623 704
53 81 814 77+ 14238 46 55 65 342 522 62 778
15017 49 88 284 303 74 424 634 764 986 16081
173 245+ 53 93 461 617 808 90 17007 16 120 82
270 310 94 416+ 618 900 34+ 42 84 88 18035
54 100 37 61 267 343 662 96+ 707 79+ 806 35
908+ 19044 203+ 340 82 430 46 664+ 81 721
93+ 943 20092 163 254 327 562 726 865+ 21103
274 87 336 400 903 22060 312 80 600 8+ 22+
38 894 985 23633+ 747 891+ 918 24026 307 452
58 596 636 57 967 25036 75 126 36 204 395 466
514 630 731 99 812 77 26344 965+ 27022 117
209 325 69 531 684 88 984 28154 255 76 370 671
809 45 985+ 29052 302 45 565+ 663+ 66+ 716
826 911 60 30019 55 140 96 341 67 402 6 51 610
85 811 966 31055 498 717 93 930 32041 208 317
468 559 77 642 728 34 876+ 976 82 94 98 33003
112 23 50 229 478 510 991 34011 194 231 390+
436 644 885+ 35039 330 93 619 62 746 66 828
968 36024 58 226 352 456 507 601 75+ 881 972
37173 239 43+ 67 517 655 61 785 821 36 934.
38074+ 129 200 16 92 375 440+ 49 768+
39017 78 50 231 399 504 604 777 874 40007 25
256 885 94 41122+ 305+ 7 549 889 940 42012 25
95 194 212 333 48 71 501 610 11 43403 79 562
658 760 79 879 905 43139 74 300 495 580+ 607
788 45059 133 52 363 65 564 722 95 962 46063
74 152 221 508 15 63 658 84 47088 113 65+ 85
200 5 53 305+ 25 415 597 616 735+ 812 53 48003
9 92 207 347 454 81 547 606 14 26 800 66 995
49273+ 81 382 417+ 21 75 514 851+ 50017 19
168 234 403 518 69 627 761 828 55 51068+ 172
752 53 928 74 52039 40 68 103+ 80 228 485 534
63 638 70 932 98 53054 55 190+ 365 433 54 92
546 64 718 76 77+ 94 817 947 53 59 92 54096
139 55 296 313 33 454+ 700 32 852 55 936
55028+ 30 37+ 44 155 240 82 423 513 38 751
985 56022 100 70 217 64 490 501 782 57098 106
206 36 53 308 83 558 66+ 764 72 88 338 994
58008 47 275+ 97 327 31 543+ 682 809+ 59185
214 79 343 47 536 83 94 733 908+ 94 60059 70
150 233 378 464 85 556 98 777 844 92 951 77+
61007 61 536 701 83 884 908 622772 394 474 544
669+ 812 914 63151 64+ 333 420 508+ 57 758
83+ 804 66 68 939 64048 93 111 31 96 389 94
523+ 659 83+ 732+ 930 81 65040+ 53 69 261
332 74 81 611 810 66026 122 56 268 586+ 620
61 75 825 936+ 67034 92 102 256 331 436 553 91
668 866+ 68034 114 55 81 253 348 84 435 654
824 42 58+ 94 69046 138 75 210+ 340 474 502
38 788 921 70099 445 520 93 693 701 941 97
71017 392 445 58+ 10 606+ 775 845 83 84 941+
83 72095 277 481 712 66+ 95 988 73080 99 128
93 72 328+ 446+ 524 74 662 736 62 801 63+
957 74015 92 125 219 361 87+ 445 93 564 671
705 26 919 31 75034 151 229 321 452 85 534 606
49 60 77 825 30+ 46 961.
76069 79 155 88 270+ 527 70 780 77115 43
68+ 81 252 441 584 661 65 71 78026+ 61 202
58+ 648 714 48 79005 82 113 75 254 303+ 444
653 57 74 907 80147+ 55 227 63 390 94+ 871
84 86+ 969 81018 66 111 65 263 491 691 725
864+ 928 82049 148+ 238+ 54 435 42 89 554+
674 726 908 83050 93 145 48+ 85+ 215 308+
519 97 744 823 932 84034+ 37 76 178 302 455+
619 62 764 65 938 85130 211 306 463 530 43+ 61
617 63+ 707 823 61 73 976 86007 28 68+ 164
93 393 464+ 664 722 66 74 851+ 825 87217 361
407 524 612 785 817 40 998 88090 195 238+ 65
300+ 50 81 715 83 981 89139+ 49 66+ 209
18+ 30+ 154 649+ 700 846+ 901 29+ 90318+
416 46 627 29 987 91020 368 574 646 855 92018
41 171 316 431 550+ 62 605 763 895 93188 222
59 332+ 436 697 755 824 44 971+ 79 94088 238
303 27 39 95 497 744 86 98 887 95040 71 201
42+ 64 87 304 78 434 81 582 691+ 709 800+ 55
96002 51+ 277 459 66 515 50 652 59 795 84 20+
27 52 97027 59 134 64 217 308 418 637 98020 37
145 54 70 78 212 509 12 671 90 721+ 43 99192
222 402 48 57 78 553 841 52 904 82 100029 161+
265 96 316 20 92 598 674 77 949 66 101035 206
50+ 385+ 561 681 948 51 96 102030 64 132+ 42
342 401 22 508 28 96 616+ 69 875 922 26 82 97
103028 419 538 630 704 50 829 45 68 977 104040
05 53 66 337 85 439 599 674 105002 41 227 307
406+ 47 62 532 670 834 978+ 106010 54 153 78
329+ 479+ 84 571 604 729 932 107005 172 544
602 48 750 108184 273 498 531 645 81+ 822 954
109008 49 194 264 444 537 603 66 71 716 98
110076 319 451 579 737 982 111109 51 228 45
454 607 25+ 70 823 77 941 47 98+ 112093 437
561 653 722 24 920 58 113116 34 51 60 345 77
439 556 627 99 989.
114029 184 203 28 430 577+ 664+ 906+ 66
87 115067 263+ 31 419 583 706 818 65 929 71
72+ 116125 52+ 375 509 48 605 70 842 117012
94 116 41 272+ 77 329 552+ 658 87+ 941+
118012 67 69 79 112 65 272 318 42+ 523+ 74
84 691+ 736 78 806 17 98 939 119101 61 272
312 419 508+ 11+ 692 742 819 84 911 120111
45 69 260 330 48 411 539 81 625+ 905 121118
260+ 76 356 87+ 471 609 38 94 122078 261 82+
84 360 425 62 542 608 700 875 68 91 968+
123031 190 226+ 309 407 649 60+ 794 825 947
124041 244 308 487 757 951 125033 46+ 90 223+
32 48 75 313 42 69 433 64 76 500 21 709 62
126117 18 85 220 29+ 75 349 416 514 60 682 758
817 910 127068 172 93 207 89 317+ 456+ 529
97 810 87 128134 50 86 211+ 40 388 97 483+
778 98 833 999 129018 20 97 395 500+ 625 73
764 857 88 918+ 48 130012 83 103 74+ 93 227+
70 320 34 795 832+ 47 995+ 131068 135 78
277+ 351 56 71+ 447 56 659+ 90 723 79 98
822 32 45+ 996+ 132182 258 61 337 42 508 98
687 768 825+ 57+ 67 978 97 133204 344 401 60
546 84+ 603 48 76 778+ 87 134067 120 39 223+
48 84 701 40 836 913 94+ 135037 75 91 157 61
95 96 210 376 524 79 610 42 64 745 848 72 978
136145 53 249 67 330 651 711 87 98 970+ 92
137106 13 41 248 305 30 813 68 984 138045 90
172 248 97 566+ 663 84 714 65 853 916 47 139005
22 07 33 68 69 300+ 89+ 414 582 628 72+ 729
807 140136 311 95 436+ 760 76 817 29 956 141076
84+ 223 65 358 654 65 72 750 55 928 142031+
267 90 655 708+ 866 143077 174 396 401 536 84
939 97 144019 69 121 225 323 450 787 830 917
57 96 145454 83 545 654 68+ 74 858 146136 366
575 642+ 84 878 957 147003 43+ 40 83 206 352
546+ 83 688 746 91+ 894.

Na numery z + padły premje, wysokość których ustalona będzie w ostatnim dniu ciągnienia 5-ej klasy.

גרויסער דראנג פון ווינער יודען קיין ארץ-ישראל

דער ווירטשאפטליכער באיקאט.—ערגער ווי פאגראמען.—חלוצים פון פוילען טאנצען „הארא" אויף דעם ווינער באהנהויף

דער ווינער פאלעסטינער אמט האט בעקומען ארבייט. א סך ארבייט. אין דער קערנטנערשטראסע געפינען זיך חוץ דעם פאלעסטינא-אמט אויך די ביוראס פונ'ם קרן-קימת, קרן היסוד, און די רעדאקציע פון דער סתם-ציוניסטישער צייטונג „די שטימע". פונ'ם פריהמארגען קומען טאג-טעגליך מענשען און ווארטען, שטעה'ן לאנג ביז מען לאזט זיי צו. אלעס וויל קיין ארץ-ישראל. פונקט ווי מיט א פאר צעהנדליגער יאהרען צוריק זענען די מענשען געוואנדערט קיין אמעריקא, אזוי טראכט יעדער היינט צו קומען קיין ארץ-ישראל.

ארץ-ישראל איז היינט געווארען א געשעפטס-זאך, א קאניונקטור, דער עולם שפילט דעם ציוניסט, און פערלאנגט נישט בלויז, מען זאל איהם העלפען ארויספאהרען — נאר מען זאל איהם טאקע שיקען. מענשען, וואס האבען תמיד געשפילט די ראלע פון אסימילאנטען, וואס האבען מיט'ן יודענטום קיין שום שייכות נישט געהאט, קומען אין פאלעסטינא-אמט וועגען אינפארמאציעס, זיי האבען פלוצים ענטדעקט דאס יודישע הארץ פאר ארץ-ישראל.

איך קום ארויף אין פאלעסטינא-אמט און בעטראכט מיר די מענשען. מען זעהט דארט עלטערע, אפגעהארעוועטע, אפגעמוטשעטע פנימ'ער. סוחרים, בעלי-הבתים, בעסערע מענשען, וואס האבען אמאל געהאט גוטע צייטען, בעלי-מלאכות, וואס האבען היינט נישט קיין מיטעל זייערע פראצאווניעס ווייטער צו פיהרען, יונגע לייט פערצווייפעלטע, פערהונגערטע, וועלכע ווארטען מיט בענקשאפט, אויף דעם מאמענט, מען זאל זיי אוועקשיקען. עס געפינען זיך אויך, צווישען דעם עולם מענשען, וועלכע האבען זיך נאך דערשפארט אביסעל געלד און ווילען זיך אין ארץ-ישראל גרינדען אן עקזיסטענץ. מען הערט זיך צו זייערע רעדען, און מען הערט בלויז איין וואונש: אין גיכען קיין ארץ-ישראל! ווי אמשנעלסטען קיין ארץ-ישראל!...

אין א קליינעם אינטימען קאפע-הייזעל (אין ווין רופט מען אזעלכע קאפע-הייזלעך „טשאך"), אין ערשטען בעצירק, זיצען מיר, א פאר קאלעגען, שפעט אין דער נאכט. ס'גלוסט זיך נישט אהיימצוגעהען. מען ווארט אויף די צייטונגען, וועלכע מוזען באלד ארויסקומען. די פאליטישע לאגע איז געשפאנט. מען איז נייגיריג, וואס עס טוט זיך ביי אונז אין עסטרייך. מען ווארט אויף ידיעות פון דייטשלאנד, און מען זיצט אין קאפע-הויז, ווייל מען האט נישט די געדולד צו זיין אליין. מען האט א בעדערפעניש צו זיין צווישען מענשען.

דאס טעמא איז: ארץ ישראל! ביים צווייטען טישעל זיצען דריי שאפערען, מיד, צושלאגען, און די רעכענען זיך אפ, וואס זיי האבען פערדינט דעם גאנצען טאג. זייער טעמא איז: היטלער! און פלוצים כאפען מיר אויף פונ'ם צווייטען טישעל דאס ווארט ארץ ישראל. מיר הויבען מיט זיי, מיט די ווינער גוי'ישע שאפערען אן א געשפרעך, און איינער פון זיי דערצעהלט פון די דינסטאג'דיגע צוגען, וועלכע פיהרען עולים און חלוצים פון פוילען קיין ארץ ישראל. און דער קריסט בעוואונדערט די בעגייסטערונג פון די חלוצים. און מען מוז צוגעבען, אז די פאלעסטינא-בעוועגונג האט אנגענומען פארמען אין וועלכע מען האט קיינמאל נישט געדאכט. ס'האט די מענשען ממש אנגעכאפט א מאסען-פסיכאזע. מען הערט אין ווינען פון א סך סוחרים, וואס ס'געהט זיי יאקאש נישט שלעכט, זיי ווילען אבער טראצדעם ליקווידירען אלץ, וואס זיי האבען, זיי ווילען פערקויפען, און אוועקפאהרען.

וואס טרייבט די מענשען קיין ארץ-ישראל? דער אנטיסעמיטיזם פערבינדען מיט דעם ווירטשאפטליכען באיקאט. דער מאדערנער שונא-ישראל האלט נישט מעהר פון פאגראמען. צו וואס שלאגען? צו וואס הרג'ענען? ביי א פאגראם כאפט זיך אויף די גאנצע וועלט. מען מאכט פראטעסטען, פערזאמלונגען, מיטינגען, דעמאנסטראציעס. די ציוויליזירטע וועלט, יודען און נישט-יודען נעהמען זיך אן, מען שרייט געגען די אכזריות, מען טרעט עפענטליך אויף, דיפלאמאטען רופען זיך אן, אבער ווער רעדט א ווארט, אז מען באיקאטירט יודישע געשעפטען? אז מען בעשטייערט יודישע סוחרים, און מען זויגט אויס פון זיי דעם דם-התמצית?

(פון אונזער ווינער קארעספאנדענט)

אין דערפריה געגען האלב אכט א זייגער. די געגענד פונ'ם נארדבאהנהויף בעקומט א יודיש פנים. עלטערע און יונגערע מענשען קומען אן. מען טראגט פעקלעך. א סך יונגע מיידלעך פונ'ם פעראיין „מרים" בעקומען אין וואקזאל צוגעוויזען טישען, אויף וועלכע מ'שטעלט ארויף קאווע און קאקאא, זעמעל און ראגאלקעס. דאס פאלעסטינא-אמט שיקט יעדען דינסטאג צו די טראנספארטען פון פוילען א גוטען פריהשטיק. אזוי ווי ס'קומט אן א דעפעשע פון ווארשא אדער פון לעמבערג, אז עס פאהרט אוועק א טראנספארט, אזוי בעשטעלט די טיכטיגע סעקרעטארקע פונ'ם פאלעסטינא-אמט, פרייליין הודעס, ביי א בעקער א געוויסע צאהל (500—700) געבעקסען און ביי דער גרעסטער עסטרייכישער מילכגעזעלשאפט, ביי דער „מיאג" עטליכע גרויסע באניעס קאווע און קאקאא. דער צוג האט פערשפעטיגט אויף דעם פעראן געהען ארום די מענשען אומגעדולדיג מיט איין מאל הויבען אן צו קלינגען גלאקען. מען הערט א שוויפטש פון א לאקאמאטיוו און דער צוג קומט אן.

יונגע בחורים און מיידלעך, כאטש נאך א דורכגעפאהרענער נאכט, אלע געזונד און פריש, לויפען ארויס פון די וואגאנען און פאלען צו די טישען. יעדער בעקומט א בעכער קאווע אדער קאקאא מיט א זעמעל אדער א ראגעל. מען פערלאנגט וואס מען וויל, און מען בעקומט וואס מען פערלאנגט. ס'הויבט זיך אן א קושעניש צווישען קרובים, צווישען בעקאנטע, צווישען פרעמדע. א פאר ווינער תושבים טראגען ארום פאסטקארטלעך און מאראנצען. מען לייהט זיך אויס בליישטיפטען, לויפט אין א ווינקעלע און שרייבט נאך שנעל א גרוס אהיים... מיט איינמאל נעהמען זיך ביי די הענד צוויי חלוצים און זינגענדיג טאנצען זיי „הארא". שוין איז דא א דריטער, א פערטער, א פינפטער, א פאר מיידלעך רוקען זיך אריין אין דער מיט, מען מאכט א רעדעל, מ'זינגט און טאנצט, אפשר א פערציג מענשען. דער עולם שטעהט ארום און איז נישט פעהיג א ווארט ארויסצוברענגען. דאס התלהבות פון די געסט איז געוואלדיג. דער אנבליק איז אימפאזאנט. הארא אויף דעם ווינער וואקזאל!!!

דער ווינער עולם איז גערירט. מען זעהט ביי א סך מענשען טרעהרען אין די אויגען. און אפילו די קאנדוקטארען און די בעאמטע וואגען נישט צו שטערען דעם „הייליגען טאנץ". ווי זיי זאגען. דער צוג שטעהט שוין אריבער א האלבע שעה. (כאטש ס'האט געהייסען, אז ער וועט האלטען אין ווינען בלויז צעהן מינוטען). עס הויבט זיך אן א פייפעניש. דער טאנצענדיגער ראד לעזט זיך אויף. מען שטייגט איין אין די וואגאנען. אלע פענסטער זענען פול מיט פנים'ער: מיט פרעהליכע, לוסטיגע פנימ'ער. די צוריקגעבליבענע ווינקען מיט די טיכלעך, א סך וויינען, פאר שמחה, אבער אפשר דערפאר, וואס זיי קאנען נישט מיטפאהרען. די יונגעלייט, וואס פאהרען אבער אוועק, לאכען, לאכען פאר פרייד, ווייל זיי האבען די זכיה צו פאהרען אין זייער לאנד...

זיי בויען אויף ארץ-ישראל....

ד. שמיד.

א שטייך האט מיר געראטעוועט

ווען די שרעקליכע ידיעות וועגען א פאגראם אויף יודען האט דערגרייכט גבעת שאול — א פארשטאט פון ירושלים — וואו איך האב געלערנט אין דער ישיבה איז דאס גאנצע שטעטעל אויפגעציטערט געווארען. מען איז אזוי שטארק דערשראקען געווארען, אז יעדער איינער האט געכאפט די פעקלעך און געלאפען אין שטאט אריין און די גאנצע ישיבה איז אויך געפאהרען אין שטאט אריין. נאר די וועלכע האבען נישט געהאט קיין קרובים אדער פריינד אין שטאט זענען איבערגעבליבען אין גבעת שאול. איך בין אויך געבליבען אין גבעת שאול. צוקוקענדיג ווי דאס גאנצע שטעטעל פאהרט אין שטאט נאר מיר אליין בלייבען איבער, זענען מיר שטארק אומעטיג געווארען.

פארנאכט ווען דאס גאנצע שטעטעל איז שוין געווען אוועקגעפאהרען, נאר מיר, איך און נאך א בחור פון דער ישיבה זענען איבערגעבליבען אין דעם ליידיגען און וויסטען גבעת שאול, איז אויף אונז געפאלען א שרעקליכע מורא, ווייל ווי בעוואוסט, איז גבעת שאול ארומגערינגעלט מיט אראבישע קאלאניעס, און איינע פון זיי איז די רוצחישע און געפעהרליכסטע דערפעל ליפטא, וואס האט אויסגעהרג'עט גאנץ מיצא, (א יודישע קאלאניע נאהענט צו ירושלים). מיר האבען זיך גענומען ארומדרעהען אין גאס און נישט געוואוסט וואס צו טון. און אזוי ווי מיר שטעהען אן א זייט און קוקען, זעהען מיר גרופעס אראבער ציהען זיך דורך די גאסען פון גבעת שאול אין שטאט אריין.

עס איז אויף אונז געפאלען א פחד. איין צאהן אן אנדערען האט גענומען קלאפען, און מיר האבען געקלעהרט וואס צו טון, ביז מיר האבען בעשלאסען, אז וואס עס זאל נישט זיין, מוזען מיר פאהרען אין שטאט. און מיר האבען זיך געלאזט גיין צו אויטאמאביל וואס פיהרט אין שטאט אריין, אבער ווי ערשטוינט זענען מיר געווארען, ווען מיר זענען געוואהר געווארען, אז דער אויטאמאביל האט זיך איבערגעפיהרט און די בעוועגונג איז אפגעשטעלט געווארען. מיר האבען זיך אומגעקעהרט אין דער ישיבה, פערצווייפעלטע, און מיר האבען נישט געוואוסט וואס צו טון.

מיר זענען געשטאנען לעבען דער ישיבה און געקוקט אין גאס, און מיר האבען געזעהען ווי גאנצע מחנות אראבער ציהען זיך פון אלע זייטען אין שטאט אריין. יעדער אראבער האט געהאלטען עפעס אין האנד: ווער א שטעקען און ווער א מעסער. מען האט געקענט זעהען, אז יעדער איינער גייט מיט א שרעקליכע רציחה אויף יודען. ביי אונז איז געווארען א שרעקליכע מהומה. איך האב געזאגט, אז מען זאל נישט גיין אין שטאט אריין, נאר מיר זאלען זיך דא בעהאלטען און דער אנדערער האט געזאגט אז מען זאל יא גיין אין שטאט אריין צופוס. מיר האבען זיך אזוי לאנג געאמפערט ביז צום ענדע האבען מיר בעשלאסען, אז מיר זאלען גיין אין שטאט.

עס איז שוין געווען פינסטער. מיר האבען גענומען שטעקענס אין די הענד כדי זיך צו פערטיידיגען אין פאל פון נויט און מיר האבען זיך געלאזט אין וועג אריין. נישט מיט דעם גלייכען וועג, נאר מיט אן אנדער וועג, כדי מען זאל אונז נישט זעהען. אזוי זענען מיר זיך געגאנגען א שטיקעל וועג, יעדע סעקונדע האט אונז אויסגעדאכט ווי א יאהר. און פלוצלונג ווען מיר האבען זיך איינמיטען וועג אומגעקוקט האב איך דערזעהען ווי א אראבער לויפט פון דער ווייטענס נאך אונז און שרייט „יואללא יהיד". און נאך עטליכע אזעלכע געשרייען נאר איך האב זיי נישט געהערט, ווייל איך בין געווען שטארק צוטומעלט פון דעם שרעק פאר'ן טויט, וואס האט אונז דערווארט. באלד האבען מיר געזעהען נאך עטליכע אראבער לויפענדיג און מ'האט גענומען ווארפען שטיינער אויף אונז, מיר האבען גענומען לויפען. לויפענדיגערהייט האב איך געקריגען מיט א שטיין אין קאפ אריין און איך בין געפאלען בעוואוסטלאז. בעת מיין פאלען האב איך זיך אויסגעצויגען לעבען א שטיין, וואס האט מיר פערשטעלט צוזאמען מיט די פינסטערניש פון דער נאכט. און דער אנדערער איז ווייטער געלאפען. ליגענדיג אזוי א לענגערע צייט האב איך זיך אויפגעכאפט מיט שטארקע ווייטאגען וואס איך האב געפילט אין קאפ.

און איך האב זיך קוים אויפגעהויבען און איך האב זיך גוט ארומגעקוקט. כ'האב זיך גענומען צושלעפען מיט מיינע לעצטע כוחות א ביסעלע נעהנטער צו דער שטאט און דארטען בין איך צוריק אנידערגעפאלען און איך בין געבליבען ליגען קרעכצענדיג ליגענדיג אזוי איז אדורכגעפאהרען איינער פון די יודישע חלוצישע הגנה. הערענדיג ווי איינער קרעכצט האט ער זיך אפגעשטעלט און האט מיך אויפגעהויבען און האט מיך צוגעפיהרט צום שפיטאל. אין וועג האט ער מיך געפרעגט וואס עס האט מיט מיר פאסירט, בין איך נישט געווען בכח ארויסצולאזען א ווארט פון מויל. אריינקומענדיג אין שפיטאל האב איך געקראגען אלע בעסטע בעהאנדלונגען און איך בין גיך איינגעשלאפען. צו מארגענס ווען איך בין אויפגעשטאנען פון שלאף האב איך שוין געפילט א סך בעסער. האט מען מיך גענומען פרעגען וואס עס האט מיט מיר פאסירט, האב איך זיי אלץ דערציילט. הערענדיג מיינע רייד האבען זיי באלד אהין געשיקט זעהען וואס דארטען האט פאסירט. קומענדיג אהין צו יענעם פלאץ, האבען זיי געפונען ליגען א טויטען מענשען אין א שוידערליכען צושטאנד. מען האט איהם געבראכט אין שטאט אריין און מען האט איהם דערקענט אלס דעם יעניגען וואס איז מיט מיר געגאנגען צופוס פון גבעת שאול נאך ירושלים.

אט אזוי בין איך געראטעוועט געווארען פון א זיכערען טויט. דורך דעם שטיין וואס האט מיר געטראפען איז פאר מיר ארויסגעקומען א טובה.

ה.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר:

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17

פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן

פון יודישען פאמיליען-לעבען

(136

— וואס הייסט דאס? האט די בארא'נין דערשראקען געפרעגט.

— דאס הייסט, האט דיד געענטפערט, אז מארעק קריינין וועלען מיר שוין קיינמאל נישט זעהן.

— וואס איז געשעהען דיד, האט מרים פשוט ארויסגעשריגען.

— דאס ערגסטע, וואס האט געקענט געשעהן, האט דיד ווייטער געזאגט. מארעק איז בעגאנגען זעלבסטמארד. מרים האט זיך מעהר נישט געקענט האלטען אויף די פיס, זי איז אומגעפאלען אויף דער שטוהל וואס איז בעבען איהר געשטאנען, די בארא'נין ווידער האט געפרובט זיך צו בעהערשען, זי האט אויף איין מינוט נישט ארויסגעוויזען אז זי איז איבערראשט, הגם איהר האט דאס שטארק וועה געטון, זי האט זיך געפיהלט עטוואס שולדיג אין דעם גאנצען ענין, הגם אין איהר טעטיגקייט האט זי נישט געזעהען קיין שום שלעכטס. די בארא'נין האט מיט פארציש רעאגירט אפילו ווען מרים האט זיך אין דעם אויגענבליק שטארק צוויינט, ערשט נאך עטליכע מינוט נאכטראכטען האט זי געזאגט:

— די גערעכטיגקייט האט געזיגט. מיר זענען צו שוואך און צו נאריש צו פערשטעהען ווי אזוי עס פיהרט זיך די וועלט, מארעק האט זעהר פיל פערברעכענס אויף זיין געוויסען געהאט, ער האט געמוזט אויף וועלכען ס'איז אופן בעשטראפט ווערען און איצט איז אזוי געשעהען, אז ער האט זיך די שטראף אליין אויסגעמאסטען און אליין זי אויסגעפיהרט.

ערשט איצט האט זיך מרים, וועלכע איז די גאנצע צייט געזעסען און געוויינט זיך אריענטירט וואס די בארא'נין רעדט און זי האט אויפגעהויבען דעם קאפ.

— מארעק איז אין זיין לעבען בעגאנגען פיל פערברעכענס, האט מרים געפרעגט, אונטערשטרייכענדיג יעדעס ווארט.

— יא, אזוי איז עס, מארעק האט געהאט זעהר פיל אויפ'ן געוויסען אבער דערווייל איז נאך נישט די צייט וועגען דעם צו רעדען.

— אך, ווי שרעקליך, האט מרים געזאגט, און געפאלען דיד'ן אין די ארעמס.

די בארא'נין האט דערווייל בעוויזען אינגאנצען צו קומען צו זיך און ווי א מענש וואס פרעגט נאר אויס נייגעריגקייט האט זי געפרעגט דיד'ן:

— ווי אזוי האט ער דאס געטון?

— ער האט זיך אויפגעהאנגען ביי זיך אין שטוב. איך רעכען האט דיד דערביי צוגעגעבען אז מיר דארפען זיך פערנעהמען מיט זיין לויה, ער האט דאך דא קיינעם נישט...

ניין דאס דארפען מיר נישט און איבעריגענס קענען מיר דאס נישט טון.

— פארוואס, האט מרים פראטעסטירט, פארוואס זאלען מיר זיך מיט איהם נישט פערנעהמען.

— דערפאר ווייל מ'וועט אונז דערצו נישט צולאזען. מארעק קריינין האט נישט געהערט צו אונז מעהר, מארעק קריינין איז נישט געווען קיין יוד ווי א דונער אין א פראסטיגען ווינטער האט די ידיעה געטראפען דיד'ן און מרימען, זיי האבען נישט געוואוסט וואס זיי האבען דערויף צו ענטפערן.

— איהר וועט זיך נאך היינט דערין איבערצייגען, איהר וועט זעהען די לוויה-צערעמאניע וואס מ'וועט איהם איינארדנען.

דאס אלץ איז געווען צופיל פאר מרימען. זי האט געפיהלט אז די כוחות געהען איהר אויס, און האט שוין וועגען דעם אלעם נישט געוואלט טראכטען, זי איז געווען טיף אומגליקליך, אבער אין דעם גרויסען אומגליק האט זי איצט געפונען איין טרייסט, זי האט איצט געוואוסט אז זי איז פערבונדען מיט דיד'ן, אויף אייביג, קיין שום שטערונג שטעהט איהר מעהר נישט אויפ'ן וועג. דער גורל האט געוואלט אז דער טויט אליין זאל פעסטשטעלען איהר ווייטערדיג לעבען און אין דעם האט זי געזעהען א צייכען אז אזוי האט געמוזט זיין.

און אזוי ווי די בארא'נין וואלט זיך משער געווען וועגען וואס מרים טראכט האט זי געזאגט:

— מרים, איצט איז דיין וועג פריי. איצט דארפען ביי אייך נישט זיין קיין שום ספקות, וועגען דעם ווי אזוי איהר דארפט ווייטער האנדלען, אייער לעבען דארף איצט געהען גלייך און אהן שום זיגזאגען. איהר האט איצט אלע מעגליכקייטען דערצו.

מרימען איז געווען דערווידער דער גאנצער מוסר און מוטערליכע פאראויסזאגונגען פון דער פרעמדער פרוי, מרים האט געטראכט אז אלע אומגליקען און געשעהענישען זענען געקומען דירעקט און אומדירעקט דורך דער בארא'נין אומעטום ווי ס'איז געשעהען עפעס אין איהר לעבען פאר דער לעצטער צייט, האט געהאט א חלק דערין די בארא'ני', זי האט זיך שטענדיג בעוויזען דעמאלט ווען מ'האט זיך אויף איהר נישט גערעכנט, שטענדיג ווען מ'האט גארנישט געטראכט וועגען איהר. ענדליך מוז דאס צו דעם אלעם נעהמען א סוף. מ'קען דאך מיר נישט רייסען די נערווען און פייניגען מיין געוויסען.

— פרוי בארא'נין, האט מרים אנגעהויבען צו רעדען, איהר ווייסט גוט, וויפיל איך האב אדורכגעמאכט די לעצטע צייט, וויפיל איך האב זיך געפייניגט, דערביי ווייס איך אויך ווי שטארק איהר האט זיך מיט מיר אינטערעסירט מיט מיין גורל, וויפיל אינטערעס איהר האט ארויסגעוויזען פאר אלעם וואס איז מיט מיר געשעהען, אבער פארוואס לאזט איהר מיך אין אזא אונוויסענהייט, פאר וואס זאגט איהר מיר נישט ווער איהר זענט און צוליב וואס איהר טוט דאס.

— איך פערשטעה אייך אויסגעצייכענט, מרים, ביז איצט האב איך דאס נישט געקענט טון, פערשיידענע נישט-אויפגעקלערטע אומשטענדען, פערשיידענע סיבות האבען געברענגט דערצו, אז איך האב נישט געקענט קלאר מאכען די לאגע, איצט וועט זיך דאס אלעס ענדערען, איצט איז געקומען די צייט ווען מיר וועלען זיך קענען רוהיג אדורכרעדען און אלץ וועט בלייבען ביי אונז ווי אויף דער האנד. איך וועל שוין פריהער פון דאנען נישט אוועקפאהרען ביז איך וועל נישט אויפקלערען דעם גאנצען ענין.

(פארטזעצונג קומט).

גרויסע „בית-יעקב"-פייערונג

פאריגען מיטוואך איז אין „סקאלא" פארגעקומען די 15-יעהריגע יובל-פייערונג פון בית-יעקב-שולען. 7 יאהר בנות-אגודת-ישראל און הונדערט נומערען בית-יעקב-זשורנאל.

אויף דער עסטראדע זענען געזעסען הרב משה חיים לויא (פראגשאו), הרב שמואל דוב לאסקי (סאָ-יפּאָלנאָ) און סעמינאר-דירעקטאר י. ל. ארלעאן (קראקא), פערטרעטער פון לאדזער אינ-סטיטוציעס, פארשטעהער פון לאדזער ראבינאט, קהלה, חדרים, שולען און דער ועד פון דער לאדזער אגודה.

אין אנהויב האט געזונגען דער חזן גאלד-וואסער מיט'ן כאר „מה טובו". דער פרעזעס פון קהלה-ראט מישעל ליבערמאן האט געעפענט די פייערונג און צווישען אנד. געזאגט: מיר זענען היינט עדות פון א שווערער צייט, פון קריזיס אומעטום, פון שווערע טראגישע צרות פאר אונ-זערע יודישע ברידער אין דייטשלאנד. דערצו קומט אבער נאך צו דער שווערער גייסטיגער קריזיס אין יודישען לעבען. א שטיקעל נחמה איז אבער פאר אונז „בית יעקב".

דעם פארזיץ נעמט דאן איבער דער פרעזעס פון דער געזעלשאפט פרנס דוד צבי זילבערשטיין, וועלכער גיט איבער פרטים ווי עס איז געגרינדעט געווארען די „געזעלשאפט פריינד פון בית-יעקב", ער רעדט אויך ארום די תקופה פון 15 יאהר בית-יעקב-שולען.

דער רעדנער בעגריסט דאן אלע געסט און דעלעגאציעס און מעלדעט וועגען הונדערטער בע-גריסונגען וואס זענען אנגעקומען צום אווענד. צוו. אנד. פון דר. נ. בירנבוים פון בערלין מיט פאל-גענדע ווערטער: „זאל וואקסען בית-יעקב און זאל השם יתברך שיקען א ישועה אויף יודען"... ער לייענט אויך פאר א ספעציעלען אדרעס געשריבען אויף פארמעט, וואס עס האט צוגעשיקט די לאדזער „צעירי אגודת ישראל".

נאך א בעגריסונג אין נאמען פון לאדזער ראבינאט פון הרב ר' הערצל הערשטארק, האלט א רעפעראט דער סאמפאלנער רב, הרב ש. ד. לאסקי „וואס לערנען מיר פון די יודען-פערפאל-גונגען אין דייטשלאנד".

דער רב גיט אנ'איבערבליק פון דער גער-מאניסטישער השפעה אויף יודען במשך די לעצטע צוויי הונדערט יאהר, און ווייזט אן דערויף, אז די אסימילאציע, וואס א סך האבען געמיינט, אז דאס וועט זיי שיצען פון רדיפות, האט נישט אויסגע-האלטען דעם עקזאמען. די זעלבע גערמאנער זע-נען די שפעטער פון דער ראסען-טעאריע, וואס זיי פיהרען יעצט אויס אזוי ברוטאל. דער רעדנער רופט אויס: יעצט, ווען עס הערט זיך דער ריכטי-גער רוף צו באקאטירען דעם גערמאניש-העלעניס-טישען גייסט און דאס קען אויך פיל שטארקער ווירקען פארן נצח-ישראל. דער רעדנער רופט אויס: רבונו של עולם! זאל דיין קללה רוהען אויף דער היטלעריסטישער ממשלת-הדם!

דאן האלטען ווייטערע רעפעראטען דיר. אר-לעאן „קליינע וועגען און גרויסע צילען" און דער פראגשאווער רב הרב לויא „דאס יודישע פאלק אינם ליכט פון קידוש השם".

צום סוף האט דער חזן מיטן כאר געזונגען אייניגע מזמורים, יודיש-רעליגיעזע לידער און „בית-יעקב חזק ואמץ".

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.

נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד, זונטאג פון 9-11 בייטאג.

פרעזידיום פון „סלע"-קאמיטעט אין לאדז

(אויפרוף)

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז!

דער אלוועלטליכער" העברעאישער פערבאנד רופט צונויף אין דער נאהענטסטער צייט דעם ערשטען העברעאישען קאנגרעס, וואס דאַרף שאַפען פעסטע יסודות פאר דער קולטורעלער ענט-וויקלונג פון יודישען פאלק.

יעדער סימפאטיקער פון העברעאישען קול-טורעלען רענעסאנס דאַרף זיך בעטייליגען אין די וואהלען צום קאנגרעס און צוליב דעם אויסקויפען דעם „סלע". די מיטגלידס-קאַרטע פון אלוועלט-ליכען העברעאישען פערבאנד.

דער סלע-קאמיטעט אין לאדז, אין וועלכען עס זענען פערטראטען די פארשטעהער פון כמעט אלע באציאנאלע אינסטיטוציעס און פערבאנדען אין אונזער שטאט, אפעלירט צו דער יודישער בע-פעלקערונג, זי זאל ערפילען איהר חוב.

יעדער נאציאנאל-בעוואוסטזיניגער יוד דאַרף אויסקויפען דעם „סלע" און זיך בעטייליגען ביי די וואהלען צום העברעאישען קאנגרעס.

פאַר'ן פרעזידיום פון „סלע"-קאמיטעט אין לאדז

(—) ד"ר א. טארטאקאווער, (—) י. כלו-דניצקי, (—) מ. לימאן, (—) איזנש. פ. לינדער.

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד, וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :-: ספעציאליסט אין שרייבען

פון ביטעס פאר

אייבציגע שפיזערס

ב. מאן פיטעריקאווער 10

נייע פיעסע פון סט. קעמפנער

ווערט צוגענרייט אין שטאטישען טעאטער

דער בעקאנטער לאדזער ליטעראט און זשורנאליסט סט. קעמפנער (מחבר פון „ליבע-נאר-קאז"), האט אנגעשריבען א נייע פיעסע א.נ. „דער גרינער אנקער", די פיעסע איז אנגעשריבען אויפן באדען פון די איצטיגע היטלער-געשעהענישען אין דייטשלאנד, די פיעסע געפינט זיך שוין אין פרא-בען אין היגען שטאטישען טעאטער און וועט אויסגעפיהרט ווערען גלייך נאכ'ן פערענדיגען די גאסט-שפילען פון סט. יארעטש אין „קאפיטאן פאן קעפעניק".

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 5 אפריל 1933

11,40 פרעסע-איבערזיכט. 11,50 קאמוני-קאט. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12,20 גראמאפאן. 1,20 קאמוניקאט. 3,10 עקס-פארט-קאמוניקאט. 3,15 ווירטשאפטס-קאמוניקאט. 3,30 כראניק. 3,35 פראגראם פאר קינדער. 4,00 גראמאפאן. 4,20 פארלעזונג פאר מאטוריסטען. 4,40 פארלעזונג. 5,00 אוירציע. 5,30 גראמאפאן. 5,55 טאג-פראגראם. 6,00 פארלעזונג. 6,20 ידיעות. 6,25 מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 730 פעליעטאן. 7,45 ראדיא-פרעסע. 8,00 פארלעזונג. 8,50 ספארט. 10,00 געזאנג. 10,15 טאנץ-מוזיק. 10,35 רעפעראט פון רעד. קאלטאנסקי. 10,55 קאמוני-קאט. 11,00 טאנץ מוזיק.

• • •

אויסלאנד

3,15 — דאווענטרי — סימפאנישער קאנצערט. 7,35 — בערלין — אפערע. 8,30 — שטראסבורג — סימפאנישער קאנצערט. 9 — פאריז — סימפאנישער קאנצערט. 9,15 — שטאקהאלם — וויאלענטשעל-רעטשיטאל.

Dr. med.

L. BERMAN

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 פריה און 4—8 אווענד, זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

כירורגיש

וועכנערין=קליניק

„SANATO"

S. Z O. O.

אגראדאווא 10 טעל. 213-57.

1-טע און 2-טע קלאס

געבורטען II קל. 175 זל.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אז קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

קליינע

אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

אין בעסטען האנדעלס-פונקט איז אפצוגעבען פון זאפארט אהן אפטרעט-געלד א געוועלב מיט א גרויסען לאגער, אדער אהן א לאגער, ווי אויך א פראנט-קעלער פאר א געוועלב. צו ערפאהרען קאשטשעלנא 3, ביים ווירט, 4. שטאק פון 6-8 אווענד.

שיי טלען

מיט פאריזער שרינדעי

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט צו בילינע פרייזען און אנדולאציע

ביי קערש, סקווערא ווא 15

כירורגישער קאבינעט

Dr. Szreiber

איז בעווארען איבערגעטראגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אפעראציעס, אפאטרונקעט, הסלם וש'לאקעם אז"ח הייל'אנשטאלט-פרייזע.

Lek. dent.

S. LIBERMAN

11. ליסטאפאר 46,

טעל. 172-06

נעהמט אן פון 4–7 נאכמיטאג, פון 7–9 אווענד –

זענען די פרייזען בעדיי-טענד פערקלענערט.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

לעבער דער משיח אויף

ווערען אנגענומען אויסצובייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

פסח איז קאלומנא

קענסטו גוט פערברענגען

אין פענסיאנאט BESSEROWA

בעזיצט שיינע זוניגע צימערן, קאנאליזא-ציע און א קאמפארט - איינגעארדענטע כשרע און געשמאקע קוך

בעשטעלונגען נעמט מען אן ביי

BESSER פיעטרקאווער 82

אדער אויפ'ן ארט אין ק-לומנע, טעלעפאן 4

ZĘBY!

Pierwszorzędny technik dentystyczny

ABRAM WAJNBAUM

przyjmuje wszelkiego rodzaju zębów do koszerowania na święta.

Piotrkowska 58. 1800

אכטונג לאדז און פראווינץ

די ביליגסטע און רעעלסטע קוועלע פון אלערארט

לאנגע מלבושים

לאדז, אגראדאווא 1

משה לאבערשטיין.

Dr. S. KANTOR

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און 4 9 אווענד, זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

DR. MED.

M. Glazer

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אווענד. 1697

זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12 מיטאג

וויבערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלום-פער-גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ...

Proj. Sanatorjum Ortoped. „SALUS" na Wiśniowej-Górze Dyr. J. Rapaporta

אכטונג! פון 15. מאי ד. י. ווערט געעפענט אין ווישניאווא-גורא (נעבען לאדז) א ספעציעל ארטאפעדישעס סאנאטאריום פאר די אלע אויבענגענומערקטע קראנקע. מאנאטליך נאר 150 זל. גאנצע פערפלעגונג און וואוינונג.

Dyr. J. RAPAPORT

Specjalist-Ortoped

Łódź, Wólczańska 10

tel. 221-77 front, parter.

פערזוכערטע פון קראנקען-קאסעס ווערען אויך אנגענומען!

דאנקזאגונג.

דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 דריק איך אוים מיין הערציגסטען דאנק פאר דעם זארגפעלטיג אנגעלעגטען באנדאזש אויף מיין פערקלעפטען ברוך, אויף וואס כ'בין אפערירט געווארען 2 מאל.

(—) Dr. Berghof, lekarz.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטן

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטן און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליום מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפען עלעקטרישער הייל-קאבינעט, קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — פון 11 ביז 12 בייטאג און פון 2 ביז 3 נ.מ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדערע ווארט צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטן און דענטיסטישער קאבינעט

11 בושעושינער 11

טעלעפאן 63-137

עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען: שיפמאן, וואלינסקי, שמיר-נעלד, קערשנער, לוביטש, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצמאסער, איציסזאן, קרא-סאווסקי, יאסובזאן און דענטיסטין סמאראפאלסקא.

וויזיט ביז 3 נ"מ 3 זל.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פאראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען פון בייטאג און ביינאכט.

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מיטעלסטע וואָרט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „

נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman